N° 259. A° 18[illegible]

DONDERDAG 30 OCTOBER.

ROTTERDAMSCHE COURANT.

De Abonnementsprijs is ƒ 24 's jaars of ƒ 6 per drie maanden franco per post door het geheele Rijk.
Behalve aan het Bureau der Courant kan men zich bij alle Boekhandelaars en Postkantoren Abonneren.
Enkele Nommers 10 Cents.

Bureau: Hoogstraat, Wijk 10, N° 77.

Geboorte-, Trouw- en Doodberigten van 1 tot 5 regels.... ƒ 1.—
Iedere regel meer. - 0.20
Andere Advertentiën per regel . . . . - 0.20
Groote letters naar plaatsruimte. — Bij iedere Advertentie 45 Cents voor zegelregt en 1 Exemplaar der Courant.

Bij deze Courant behoort een BIJVOEGSEL.

BUITENLAND.

ENGELAND.

LONDEN 28 *october*. — Op last van graaf Russell is aan Cotton Supply Association te Manchester kopy gezonden van een verslag van Hr. Ms. consul te Charleston, omtrent den staat der katoenteelt in de Zuidelijke Staten van Noord-Amerika.

Daaruit blijkt dat in gewone omstandigheden de oogst van 1862 ongeveer 4,500,000 balen zoude hebben bedragen, maar dat ten gevolge van den burgerkrijg niet meer dan 1,500,000 balen zijn geplant. Men berekent den oogst op niet meer dan één millioen, maar zeer waarschijnlijk is het bedrag uit Texas te laag aangeslagen.

De oogst van 1860 is van de hand gezet vóór de blokkade der Zuidelijke havens begon, maar waarschijnlijk zijn nog 750,000 balen in voorraad.

De oogst van 1861 bedroeg 2,750,000, waarvan één millioen ongeveer zijn verbrand opdat zij niet in handen der Noordelijken zoude vallen. Het overige bevindt zich nog in het binnenland en veel daarvan is door buitenlanders gekocht, in de hoop dat het, als eigendom van neutralen, geen gevaar loopen zal door den krijg.

50,000 balen ongeveer zijn, niettegenstaande de blokkade, naar Nassau verscheept. De Sea Islands, van Carolina en Georgia bevinden zich in handen der Noordelijken en de consul weet niet of daar katoen is verbouwd. De geheele voorraad bedraagt dus, voor zoo ver men dit kan nagaan, 3,950,000 balen.

— Gisteren heeft Prins Napoleon met Prinses Clotilde en een talrijk gevolg de tentoonstelling bezocht.

— Baron Thierry heeft gisteren Southampton bezocht ten einde de dokken en havens te bezien, met het oog op eene stoompakketvaart tusschen Southampton en Triëst. Des middags werd de baron door den heer J. R. Stebbing, president van de Kamer van koophandel, op een banket genoodigd. Toen het diner bijna was afgeloopen verscheen lord Palmerston met den heer Cowper, die eerst laat van dit bezoek hadden gehoord en nu van Broadlands kwamen om den baron te zien. In antwoord op een toast op zijne gezondheid sprak lord Palmerston van den vooruitgang van Engeland onder het vrij-handels-stelsel. Er was, zeide hij, tegen dit stelsel sterke oppositie gevoerd, maar deze had moeten zwichten voor de kracht der publieke opinie in Engeland en den wil des Franschen Keizers. Wat Oostenrijk betreft, de natuurlijke rijkdom van dit Land was onmetelijk, maar zij werd niet genoegzaam ontwikkeld. Aan de Oostenrijksche Staatslieden kon niets gelukkigers overkomen, dan dat zij er toe gebragt werden in te zien welke voordeelen handelsvrijheid gaf. Hij behoorde niet tot degenen die van oordeel waren, dat de handel den oorlog vernietigde, maar de handel haalt de banden van vriendschap tusschen verschillende Natiën naauwer toe en voorkwam dus den krijg.

Lord Palmerston verzocht baron Thierry eenige dagen op Broadlands door te brengen, werwaarts deze dan ook den volgenden dag vertrok.

— Naar men verneemt bestaat bij de bisschoppen het voornemen om gelijktijdig een beroep te doen op de publieke liefdadigheid voor de noodlijdenden in Lancasshire. In al de kerken van Engeland en Wallis zal op een nader te bepalen dag eene godsdienstoefening worden gehouden, waarbij voor gemeld doel eene collecte zal worden gedaan.

— De heer Cyrus Field heeft van de firma Glass, Elliott en Co., een schrijven ontvangen, waarin onderanderen wordt gezegd: „Wij zijn er zeker van dat tusschen Ierland en Newfoundland, met het beste gevolg een telegraafkabel kan worden gelegd, en wij willen ons met die zaak belasten, onder voorwaarde, dat wekelijks onze voorschotten aan arbeidsloon en materieel worden voldaan en wij verder, nadat de kabel is afgewerkt, zullen ontvangen 20 percent van hetgeen de zaak heeft gekost, betaalbaar in 12 maandelijksche termijnen, met aandeelen in de maatschappij." Bovendien biedt de firma aan voor £ 25,000 in de onderneming deel te nemen.

— Eindelijk schijnt men er in te zijn geslaagd de daders te ontdekken van den diefstal onlangs ten nadeele van de Bank van Engeland gepleegd. Twee mannen, George Buncher en Robert Cummings, werden gisteren te Birmingham gevat en kwamen heden in Mansion-house in het verhoor wegens diefstal van blanco bankpapier en vervaardiging van valsche banknoten. De gevangenen zijn op de daad betrapt. De zaak zal in de volgende week worden voortgezet.

FRANKRIJK.

PARIJS 28 *october*. — HH. MM. de Keizer en de Keizerin zijn voornemens binnen kort ook een bezoek te brengen aan den graaf en de gravin de Persigny op hun kasteel te Chamarande, alwaar zij het middagmaal zullen gebruiken.

— Heden is er op het paleis der Tuilerien weder eene zitting van den Staatsraad onder presidium des Keizers gehouden; in deze talrijke vergadering moet andermaal het vraagstuk der broodbakkerijen zijn ter sprake gebragt.

— De graaf de Sartiges, tot dusver gevolmagtigd Minister van Frankrijk bij Z. M. den Koning der Nederlanden, die per telegraaf van 's Gravenhage is opontboden, kwam hier gisteren avond aan en begaf zich onmiddellijk naar het Ministerie van buitenlandsche zaken. Hij schijnt zich dadelijk naar zijn nieuwen gezantschapspost te Turijn te moeten begeven.

— Men verzekert dat de heer Thouvenel benoemd is tot voorzitter van den raad van bestuur der Oostelijke spoorweg-maatschappij, ter vervanging van den heer Drouyn de Lhuys, die hem als minister opvolgde.

— Eene algemeene vergadering van aandeelhouders in de voormalige Algemeene Spoorwegkas was door den heer Mirès belegd tegen gisteren avond in de zaal Herz. Zeer vele actionnarissen, naar men wil meer dan vijfhonderd, hadden aan die bijeenroeping gevolg gegeven, doch toen zij voor het aangewezen gebouw kwamen, vonden zij de deuren bewaakt door eene sterke afdeeling politie-agenten, die het binnentreden beletten en te kennen gaven dat de bijeenkomst door de overheid verboden was. Natuurlijk heeft dit voorval vrij levendige opschudding te weeg gebragt. Voor de woning van den bankier Mirès had mede een aantal agenten post gevat, om te beletten dat er ten zijnent eene vergadering mogt gehouden worden.

— Door La France wordt medegedeeld dat een Turksch smaldeel order heeft bekomen om zich naar de Golf van Arta te begeven, ten einde een wakend oog te houden op de bewegingen der Grieksche insurgenten van Vonitza.

— Een der Turijnsche dagbladen meldt dat twee Italiaansche oorlogschepen bevel hebben ontvangen om naar Griekenland te gaan, ten einde aldaar voor de belangen hunner landgenooten te waken en toezigt te houden op de verdere gebeurtenissen.

— Dr. Nélaton is van hier te Spezzia aangekomen. Hij heeft Garibaldi ontzettend verzwakt gevonden, maar zoo als men ligtelijk begrijpen zal, heeft hij zijn oordeel voorloopig opgeschort tot dat het algemeen consult zal zijn gehouden, waaraan al de chirurgen en geneesheeren zullen deel nemen, die tot hiertoe hunne zorgen aan den beroemden geblesseerde wijdden, o. a. ook dr. Partridge van Londen.

BELGIË.

BRUSSEL 28 *october*. — Z. K. H. de Hertog van Aumale is gisteren namiddag ten 4 ure van Dover te Ostende aangekomen met de Belgische stoomboot Topaze. Korten tijd later reisde de Hertog met twee zijner kinderen en gevolg herwaarts door. Aan het spoorwegstation werd hij ontvangen door Z. K. H. den Graaf van Vlaanderen en een ordonnans-officier des Konings. Na een bezoek bij Koning Leopold en den Hertog van Brabant afgelegd te hebben, vertrok de Vorstelijke reiziger des avonds nog naar Duitschland.

DUITSCHLAND.

BONN 27 *october*. — In de eergisteren hier gehouden en talrijk bijgewoonde zitting van het committé voor het gedenkteeken van den algemeen geachten dr. E. M. Arndt is besloten den beeldhouwer Afinger te Berlijn in last te geven op het granieten voetstuk den naam, de geboorte- en sterfdagen en plaatsen aan te brengen, aan de regter- en linkerzijde Arndts bekende spreuken: „de Rijn, Duitschlands stroom, niet Duitschlands grens," en „de God die het ijzer groeijen liet wilde geen slaven," en aan de achterzijde de woorden van toewijding: „Opgerigt door het Duitsche Volk," benevens het jaartal.

— Het denkbeeld tot vestiging van een nationaal fonds voor de wegens hunne trouw aan de Constitutie benadeelde ambtenaren vindt ook hier veel bijval, terwijl de Constitutionele Vereeniging de zaak zoo wenscht in te rigten dat, voorloopig gedurende een jaar, de bijdragen maandelijks zullen worden ingezameld, zoowel om de betaling minder voelbaar te maken als om aan de onderneming het kenmerk der bestendigheid bij te zetten.

BERLIJN 27 *october*. — De Prins de Latour d'Auvergne, laatstelijk Fransch gezant bij ons Hof, is gisteren avond hier aangekomen, om afscheid van het Hof te nemen, en keert spoedig naar Parijs terug, om zich van daar op zijnen nieuwen gezantschapspost te Rome te begeven.

— De president-minister von Bismarck Schönhausen, die heden naar Parijs afreisde, om den Keizer zijne brieven van terugroeping over te reiken, wordt reeds den 4 november hier terug verwacht. Gisteren had hij een langdurig onderhoud met den Franschen zaakgelastigde, markies de Cadore, en met den vertegenwoordiger van Oldenburg, dr. Geffken. Het schijnt bijna als bestond het voornemen om, met behulp van Frankrijk, Brunswijk langs morelen weg te veroveren.

Mag men aan een berigt uit Parijs geloof slaan, dan zal de maarschalk Mac Mahon, zoodra de heer von Bismarck zijn afscheidsgehoor bij den Keizer gehad heeft, zich met eene geheime zending naar Berlijn begeven. Wat het doel dier zending wezen zou, kan men hier zelfs niet gissen.

— Men verzekert dat op de onderteekenaars der bekende oproeping aan het Pruissische Volk, ten behoeve der ambtenaren welke door de vervolging van Regeringswege in hunne inkomsten bekort zijn, wegens het inzamelen van gelden zonder verlof der politie, de bepalingen der strafwet zijn toegepast.

— Het hoofdartikel der Kreuzzeitung van heden heeft de grootste ergernis verwekt. Na eerst met veel ophef van de talrijke deputatien en de door haar overgebragte loijaliteits-adressen gewaagd en gezegd te hebben dat deze een beslissend protest tegen de zucht naar Souvereiniteit eener „vermeende" Volksvertegenwoordiging zijn, en verder nog lang tegen deze „zich zelf zoo noemende" Volksvertegenwoordiging uitgevaren te hebben, besluit het artikel dus: „Hieruit volgt derhalve dat het ontstaan en de zamenstelling dezer deputatien zelf eene vingerwijzing is hoe en waar eene verbetering onzer Volksvertegenwoordiging is te zoeken en te vinden, en welken weg de Regering heeft in te slaan om tegenover de vervalschte Volksstem uitdrukking harer meening te geven en die te doen gelden. Laat ons hopen dat de tegenwoordige Regering deze vingerwijzing zal weten te verstaan en zich ten nutte te maken. Alle andere phantasien over eene verandering onzer Vertegenwoordiging zijn holle en onvruchtbare klanken. Het persoonlijk Koningschap, in verband met de persoonlijke vertegenwoordiging der nog voorhanden Stenden, dat is de wezenlijke inhoud der tegenwoordige deputatien, en dat is ook het eenige geneesmiddel voor onzen kranken tijd." Wat, vraagt men, bedoelt deze taal anders dan het geheel verbreken der Constitutie, en de herstelling der middeneeuwsche Vertegenwoordiging door de Landsstenden? En, voegt men er met verbazing bij, dit blad der Kreuzzeitung, met zulk een artikel aan het hoofd, is niet in beslag genomen!

— Volgens den Beijerschen Courier zou de Koningin van Napels tot het besluit zijn gekomen om binnen kort het Ursulinen-klooster te Augsburg weder te verlaten en naar haren Gemaal te Rome terug te keeren. Kardinaal Grasselini, die dezer dagen te Augsburg vertoefde, moet haar tot dit voornemen hebben overgehaald.

Per Telegraaf.

LONDEN 29 October.

Volgens The Times verlangt Engeland niet dat Prins Alfred tot Koning van Griekenland gekozen worde, en zal het ook niet protesteren tegen de keuze van den Hertog van Leuchtenberg, den graaf van Vlaanderen of Ypsilanti.

WEENEN 28 October.

De half-officiele Donau-Zeitung zegt dat de Grieksche opstand met de jongste woelingen in Italië in verband stond, maar te laat uitgebarsten is. Het berigt dat Koning Otto de kroon heeft neergelegd is onwaar.

TURIJN 28 October.

Uit Spezzia is berigt ontvangen, dat de geneesheer Nelaton zijne goedkeuring heeft gehecht aan de tot nu toe gevolgde geneeskundige behandeling van Garibaldi en dat hij eene amputatie onnoodig acht, terwijl hij zich verzekerd houdt van de genezing. Morgen zal het groot consult plaats hebben.

NEW-YORK 21 October.

Het hoofdkwartier van generaal Mac Clellan is te Harpers Ferry gevestigd.

De Geconfedereerden hebben zich bijeengetrokken tusschen Charleston en Martinsburg.

Men zegt dat de Noordelijken hunne winterkantonnementen zullen gaan betrekken.

Volgens geruchten, welke echter allezins bevestiging verdienen, zou in het graafschap Culpepper, in Virginië, een opstand onder de negers zijn uitgebroken. Veertien negers, in wier bezit de proclamatie van President Lincoln was gevonden, waren opgehangen.

De Zuidelijken beweren dat de overwinning in den slag van Perrysville door hen behaald is en zij daarbij 9000 gevangenen maakten.

Men wil weten dat het legerkorps van generaal Mac Clellan zich in de onmogelijkheid bevindt om voort te rukken, omdat er gebrek heerscht aan kleederen en schoeisel.

De generaal Morgan van de Zuidelijken, is in Kentucky geslagen, in den omtrek van Francfort, en hij wordt door de Noordelijken achtervolgd.

KONSTANTINOPEL 28 October.

In de Piraeus is, toen Koning Otto naauwelijks vertrokken was, een oproer ontstaan, waarbij vier personen omkwamen. De nationale vergadering zal binnen acht dagen bijeenkomen en alsdan de Kroon aan Prins Alfred van Engeland aanbieden.

LONDEN 29 October.

Koffij en *Thee* vast. — *Suiker* flaauw. — *Olie*. Raapbruine £ 48 a 48.6 Patent- £ 50.6 a 51. Lijn £ 41.3 a 41.6.

LIVERPOOL 29 October.

Katoen. Heden zijn 1200 b. afgedaan. De markt verkeerde in eene ongeregelde stemming. Prijzen dalende. Amerik. sedert ll. Vrijdag 2 a 3 d. lager.

BERLIJN 29 October.

Rogge. Najaar 48½, voorj. 47. — *Olie*. Najaar 14, voorj. 14.

NEW-YORK 21 October.

Katoen. Middl. 59 c. stil. — *Meel* gedrukt. — *Goud* agio 31½. — *Wissel* op Londen vaster op 141½ a 143. Fondsen stijgende.

PARIJS 29 October.

Frankrijk 3 pc. 70.65; dito 4½ pc. 98.10; Crediet Mob —. Spanje 2 pc. 45⅝; dito binnenl. 3 pc. 50.

LONDEN 29 October.

De Gecons. 3 pc. 93¼. Rusland 5 pc. 95; dito 4½ pc. 92. Spanje, Buitenl. 3 pc. 54¼; dito Cert. 9½; dito Amort. 21½. Port. 3 pc. 47⅞. Mexico 3 pc. 32⅞. Grieken 13⅜. Venez. 4½ pc. 29¼. Holland 4 pc. 101½. Illinois Shares 55; dito Bonds 75.

WEENEN 29 October.

Oostenrijk Metall. 5 pc. 70.80; dito Nat. 5 pc. 81.60. Wissel op Londen ƒ 122.60.

FRANKFORT 29 October.

Oostenrijk Metall. 5 pc. 54¾; dito Nationale 5 pc. 65. Spanje 2 pc. 46; dito 3 pc. 50.

ANTWERPEN 29 October.

België 4½ pc. 99⅝; dito 2½ pc. —. Oostenrijk Metall. 5 pc. 56; dito Nation. 5 pc. 65¼. Spanje 2 pc. 44⅝; dito Binnenl. 3 pc. 49⅛.

BINNENLAND.

ROTTERDAM 29 October.

In het bij dit N.° behoorend **Bijvoegsel** *zijn opgenomen: het verslag der heden gehouden* Zitting van de Tweede Kamer, *uittreksels uit de* Memorie van Beantwoording *nopens het* Vde hoofdstuk der Staatsbegrooting voor 1863 *en uit de* Memorie van Toelichting *van het op nieuw ingediende wetsontwerp tot* regeling van het Middelbaar Onderwijs, *enz.*

Dezer dagen werd hier ter stede eene gedrukte circulaire verspreid van den navolgenden inhoud:

De Heer ...... wordt uitgenoodigd tot het bijwonen eener vergadering van vrienden van Garibaldi, te houden woensdag den 29 october, des morgens ten 11 ure, in het koffijhuis van de wed. van Vliet op het Steiger, tegenover de Korenbeurs, te Rotterdam.

Het doel dier vergadering is onderlinge zamenspreking en zoo mogelijk het tot stand brengen van een Garibaldicomité te dezer stede.

Groningen, waar eerstdaags een zoodanig comité zal gevestigd worden (tot welk einde aanstaanden zaturdag aldaar eene dergelijke vergadering is bijeengeroepen), heeft den stoot gegeven — dat Rotterdam niet achterblijve.

GALLIO.

Op het aangekondigde uur waren een dertigtal belangstellenden en nieuwsgierigen in gemeld lokaal aanwezig, maar de geheimzinnige *Gallio* en zijne medestanders verschenen niet; ook de eigenares van het lokaal wist volstrekt geen uitsluitsel te geven. Hoe aangenaam dit druk bezoek haar overigens was, het kwam geheel onverwacht, en nadat men dus nog eenigen tijd had vertoefd in afwachting van de dingen die zouden komen, begreep men dat hier eene mystificatie in het spel was, en vertrok onverrigter zake.

In het Nieuw Dagblad van 's Gravenhage leest men heden het volgende:

„Onze particuliere berigten, gisteren uit Indië ontvangen, zijn van gewigtigen aard.

„Een van die bankroeten, waarvan Indië tot nog toe bevrijd was gebleven, heeft geheel Batavia in rep en roer gebragt en zelfs voor een oogenblik de Bank een deel van haren werkkring doen staken. De heer Heckler, die in uitgebreide particuliere ondernemingen zat, is per mail vertrokken, achterlatende een passief van 1 millioen zesmaal honderd duizend guldens, met een actief van negen tonnen gouds, van welk actief men echter vreest een aanzienlijk deel te zullen moeten afschrijven. Ook het Gouvernement zal waarschijnlijk door dit bankroet een aanzienlijk verlies lijden. De heer H. namelijk heeft tevens de leverantie van de rijst op Banka, en daar hierin door zijn vertrek door hem niet voorzien kan worden, en deze levering niet de minste vertraging mag ondergaan, indien de Chineesche mijnwerker voor hongersnood gespaard zal blijven en niet tot muiterij overslaan, zoo heeft de Regering den inkoop en overvoer van dat product voorloopig opgedragen aan hare commissionnairs, de heeren Price & Comp., dezelfde firma die vroeger de rijstlevering op zoo bijzondere wijze gekregen heeft en waarvan de heer van der Hucht toen deelgenoot was en misschien nog is. Die rijst zal thans, naar beweerd wordt, op ƒ 10 den picol komen te staan, terwijl zij, altijd volgens het aan ons geworden schrijven, op Banka voor ƒ 7 te leveren ware.

„De particuliere industrie bezit, volgens die berigten, over het geheel genomen, niet meer het vertrouwen van den vroegeren gulden vrij-arbeiders-tijd. De kooplieden en anderen beginnen zich terug te trekken en worden voorzigtiger."

Van Singapore wordt onder dagteekening van 18 september het volgende geschreven:

„Men is hier opmerkzaam geworden op de vernieuwde pogingen der Nederlandsche Regering om de geheele oostkust van Sumatra te vermeesteren en daardoor hare magt over geheel Sumatra uit te breiden, met uitzondering welligt van Atsjeen, waarmede zij intusschen reeds een verdrag gesloten heeft dat haren invloed waarborgt. De Resident van Riouw en de Assistent-Resident van Siak hebben onlangs de havens aan de oostkust met twee oorlogstoomschepen niet zonder gevolg bezocht. De Resident van Riouw heeft wel het plan, om de kust in bezit te nemen, ter zijde gesteld en verklaard, slechts aan de inlandsche hoofden te hebben willen beduiden dat, daar Siak thans tot Nederlandsch Oost-Indië behoort, het hun vrij staat zich onder Nederlandsche bescherming te stellen; het Engelsch oorlogschip Scout heeft echter op eenen kruistogt aan de oostkust van Sumatra ontdekt dat de Nederlandsche vlag te Langka geheschen is, zoowel aan den mond der rivier als bij de woning van het inlandsch hoofd; ook zou men ontwaar geworden zijn dat de Resident met de hoofden beding heeft willen maken, om buiten weten en toestemming der Nederlandsche Regering niet met de Engelsche ambtenaren te onderhandelen. Er schijnt derhalve geen twijfel te bestaan of Nederland heeft andermaal het voornemen opgevat om zijne heerschappij over de oostkust van Sumatra uit te strekken, een ontwerp dat het reeds lang in den zin heeft en welks volvoering ten jare 1841 slechts door de krachtige voorstellen van lord Palmerston verhinderd werd, die daartoe leidden, dat de ter kuste opgerigte militaire posten in 1843 weder opgeheven werden. Intusschen heeft Nederland toch vóór vijf jaren het gebied van Siak bemagtigd, zonder dat de Engelsche Regering zich op nieuw verzette, en deze uitkomst schijnt tot de boven vermelde nieuwe pogingen uitgelokt te hebben. De ten jare 1841 door lord Palmerston ten gevolge van bezwaarschriften uit Singapore en Penang gedane vertoogen gronden zich op het tusschen Engeland en Nederland gesloten tractaat van 1824, waarin bepaald wordt dat geene der beide contracterende partijen verdragen met de inlandsche gezaghebbers in Oost-Indië vermag te sluiten, welke of direct of door ongelijkmatige regten ten doel hebben de andere partij van den handel op de bewuste havens in Oost-Indië uit te sluiten. Engeland verwijt de Nederlandsche Regering dat zij in de reeds door haar met de inlandsche hoofden gesloten verdragen deze bepalingen herhaaldelijk heeft geschonden, en men vreest inzonderheid dat

Nederland, zoo het die Mogendheid gelukte zich ook op de oostkust van Sumatra te vestigen, het monopolie in het hoofdproduct van dit gedeelte des eilands, de peper, zou verkrijgen, zoo als zij zich reeds aan de westkust in bezit van het koffij-monopolie gesteld heeft."

De Tweede Kamer der Staten-Generaal heeft heden eene korte zitting gehouden, in welke besloten is de verschillende ingekomen wetsontwerpen naar de afdeelingen te verzenden.

Daarna zijn de beraadslagingen over het verslag der commissie van enquête voor de Marine bepaald op vrijdag aanstaande, zullende de dag der beraadslagingen over de Staatsbegrooting voor 1863 nader worden vastgesteld.

Na de zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal, die heden namiddag ten één ure is geopend, zullen de afdeelingen onderzoeken de volgende wetsontwerpen, als: 1º, begrooting voor de gestichten te Ommerschans en te Veenhuizen, dienst 1863; 2º, wijziging van hoofdstuk IX *A* der Staatsbegrooting voor 1861; 3º, onteigening van perceelen ten behoeve van den spoorweg van Bergen-op-Zoom naar Goes, en 4º, onteigening van perceelen ten behoeve van den spoorweg van Utrecht naar Kuilenburg, tusschen den Noorder- en den Zuider-Lekdijk.

De Regering heeft aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal een wetsontwerp aangeboden, strekkende om weder vier millioenen tot amortisatie van schuld te bestemmen.

Gisteren avond is het Voorloopig Verslag over het wetsontwerp tot doorgraving van Holland op zijn smalst door de Commissie van Rapporteurs vastgesteld. Naar men verneemt zijn tegen dit wetsontwerp, en bepaaldelijk tegen de aan den heer Jäger verleende concessie, vele en gewigtige bezwaren gerezen.

Bij besluit des Konings is dr. J. A. Jorritsma, president der provinciale commissie van geneeskundig onderzoek en toevoorzigt in Noordholland te Haarlem, op zijn verzoek, met 15 november e. k., eervol als lid dier commissie ontslagen, onder dankbetuiging voor de door hem bewezen diensten.

Bij Koninklijke besluiten is aan den heer M. J. Janssens, op zijn verzoek eervol ontslag verleend uit zijne betrekking van ontvanger der directe belastingen, in- en uitgaande regten en accijnsen te Vaals, behoudens aanspraak op pensioen, en is benoemd tot ontvanger der directe belastingen, in- en uitgaande regten te Delfzijl c. a., de heer A. Werneke Cz., thans ontvanger der directe belastingen en accijnsen te IJsselmuiden c. a.

Bij Zr. Ms. besluit is de heer W. F. Mathieu, te Batavia, erkend as consul-generaal van Hamburg voor de Nederlandsche koloniën in Oost-Indië.

Z. M. heeft bewilliging verleend tot oprigting der naamlooze vennootschap „Noordhollandsche Maatschappij tot bereiding, bewaring en exploitatie van kaas," te Amsterdam.

Ten gevolge eener mededeeling van Zr. Ms. gezant te Madrid wordt, ter verdere voorkoming van moeijelijkheden, onlangs gerezen bij de toelating van een Nederlandsch koopvaardijschip te Cadix, herinnerd aan de volgende verordening der Spaansche Regering:

„Alle schepen, zoowel Spaansche als vreemde, geladen of niet, van oorlog of ter koopvaardij, moeten, bij hunne aankomst in eene haven van Spanje, vertoonen eene gezondheidsverklaring, geviseerd door den consul, vice-consul of agent van Spanje der plaats van vertrek, en wanneer deze aldaar niet aanwezig is, moet de verklaring geviseerd worden door den burgemeester dier plaats, met bijvoeging dat aldaar geen consulaire agent is."

De heer P. Regout, fabrikant te Maastricht, heeft zich bij adres tot den Minister van Finantien gewend (en afschriften daarvan aan de leden der Tweede Kamer van de Staten-Generaal toegezonden), met het verzoek om, tegen de daarin opgenomen voorwaarden. van den Staat in eigendom te verkrijgen: 1º, de oude kazerne met daaraan gelegen tuin, genaamd het Penitenten-klooster, en 2º, het tegenwoordig entrepôtgebouw en erf. Het een en ander binnen de gemeente Maastricht gelegen.

Dijkgraaf en Hoogheemraden van de uitwaterende sluizen in Kennemerland en West-Friesland hebben zich bij adres eerst aan Ged. Staten van Noordholland, en nu aan de Tweede Kamer gewend, tot mededeeling van de bezwaren van hun waterschap tegen het plan van eene Noordzeehaven en een kanaal naar de Zuiderzee enz. Zij bevelen de belangen van een groot gedeelte van Noordholland der Kamer aan en dringen in ieder geval er op aan, dat de noodige voorwaarden aan den concessionaris worden gesteld, die de gevreesde bezwaren uit den weg zullen kunnen ruimen.

Zr. Ms. schroefstoomschip 4de kl. Bommelerwaard, in aanbouw op 's Rijks werf te Amsterdam, is heden voormiddag met goed gevolg te water gelaten.

Bedankt voor het beroep naar de Hervormde gemeente te Wijk bij Heusden door ds. C. C. Callenbach, pred. te Elburg.

Gorinchem 28 *october*. — De turf- en kolendragers alhier hebben in hun huisje bij den Langendijk een goed gesloten bus, waarin de meesten, wanneer zij een goeden dag gehad hebben, eenig geld werpen, om bij het einde van het jaar te verdeelen, ten einde daarvoor steenkolen enz. te koopen. Die bus bevatte volgens schatting circa *f* 100, welke gelden door een liefhebber zijn geligt, althans men vond heden morgen de bus open gebroken en de gelden gevlogen. Doordien men eenig geld op den grond gestrooid vond liggen, kreeg men het eerst argwaan. De politie doet ijverig onderzoek.

Schoonhoven 27 *october*. — De zalmvisscherij te Ammerstol heeft, ondanks het ongunstige weder en de door hooge vloeden ondervondene belemmering, in de laatst verloopene acht dagen 55 zalmen opgeleverd, gemiddeld ter zwaarte van 21 halve kilo. De prijs was van *f* 1.30 tot *f* 1.90.

's Gravenhage 29 *october*. — Heden is een gedeelte van het gevolg van Z. M. den Koning van het Loo in de residentie teruggekeerd.

— Aanstaanden maandag zal er in het Hotel de l'Europe een groot diner plaats hebben van de leden van het gild Groot St. Hubert, waaraan Z. K. H. Prins Frederik, als beschermheer, en Z. K. H. de Prins van Oranje zullen deelnemen.

— Gisteren avond is de behandeling van de gemeente-begrooting ten einde gebragt, en is zij met 18 tegen 11 stemmen *aangenomen*.

— Men verneemt dat de Minister van Justitie aan de constituerende vergadering voor de Israëlitische kerkgenootschappen op haar verzoek heeft toegevoegd den heer A. B. Wolff, commies bij het Departement voor de Hervormde Eeredienst en secretaris van de hoofdcommissie voor de zaken der Israëlieten, om de functien van secretaris waar te nemen. Men beschouwt deze benoeming als eene wezenlijke aanwinst voor deze Vergadering.

— Door den Hoogen Raad der Nederlanden zijn op nieuw tot leden van den Raad van toezigt en discipline der orde van advokaten bij den Hoogen Raad der Nederlanden benoemd de heeren mr. P. F. L. Blussé en mr. G. M. van der Linden, waardoor die Raad zamengesteld blijft, zoo als hij tegenwoordig bestaat. Als leden van het bureau van consultatie zijn op hun verzoek afgetreden de heeren mr. G. Delprat en mr. J. Koppeyne van de Coppello, en zijn in hunne plaats benoemd de heeren mr. A. M. van Stipriaan Luïscius en mr. J. G. Rochussen.

Leyden 28 *october*. — Voor geruimen tijd is reeds het plan opgevat om de spoorwegbrug over den Rijn nabij de Vink door eene nieuwe te doen vervangen. Dientengevolge hebben in de afgeloopen week drie dagen achtereen een hoofdingenieur en andere ambtenaren zich onledig gehouden met in alle bijzonderheden de brug op te nemen en afteekeningen te maken. Tot het leggen der nieuwe brug, die, naar men meent, een ijzeren zal zijn, zal waarschijnlijk in het aanstaande voorjaar worden overgegaan.

Amsterdam 28 *october*. — Heden nacht zijn twee matrozen, behoorende tot de equipage van een in het Oosterdok liggend schip, in hoogst beschonken toestand met elkander vechtende, over boord gevallen en verdronken.

Vlissingen 26 *october*. — De bemanning van de Engelsche brik Olive, kapitein Weth, van Londen naar Sutherland bestemd, welke bemanning genoemd schip in de Noordzee ten gevolge van de jongste hevige stormen verloren had en in eene open boot dertig uren op zee had rondgezworven, werd gisteren door kapitein Dircks, gezagvoerder van de Duitsche stoomboot Germania, hier ter stede behouden aangebragt. De ongelukkige schipbreukelingen, die hoogelijk prezen de zorg en welwillendheid van genoemden kapitein, zijn opgenomen in een logement alhier en worden met den meesten ijver verzorgd.

's Hertogenbosch 28 *october*. — Op de gisteren alhier gehouden jaarmarkt waren aangevoerd 172 paarden, ruim 500 runderen en 844 varkens. Op de linnenmarkt was weinig aangevoerd en ging tot zeer verhoogde prijzen van de hand. Vet en kalfdragend vee was schaarsch en werd tot buitengewoon hooge prijzen afgenomen, terwijl het aangevoerde vet vee gretig van de hand ging. Voor varkens werden mede goede prijzen besteed. In ander vee was de handel gedrukt en ging weinig om.

Staphorst 27 *october*. — Alhier is een paar in ondertrouw aangeteekend, waarvan de bruidegom eerst na drie jaren militiepligtig wordt.

Groningen 28 *october*. — Gisteren is van wege de 32 gemeenten, uitmakende de voormalige drie kwartieren der Ommelanden, de heer Commissaris des Konings in dit gewest gedagvaard om te verschijnen voor de Arrond.-Regtb. te Groningen op vrijdag den 7 november, des morgens ten 10 ure, ten einde zich te hooren veroordeelen tot afgifte van alle goederen tot de Ommelander kas behoorende. Naar wij vernemen, zijn door de eischende gemeenten aangesteld tot advocaat prof. G. Diephuis, tot procureur mr. B. Dorhout Mees en tot adviseur mr. J. J. Cremers.

— De tegen ll. zaturdag aangekondigde bijeenkomst van vrienden van Garibaldi bragt een groot aantal nieuwsgierigen in het concerthuis bijeen. Evenwel hebben de personen, van wie de oproeping was uitgegaan, weinig voldoening over deze groote opkomst gehad. Nadat de heeren de Gravere en Mulder eenige woorden tot de vergaderden gesproken hadden over de wenschelijkheid om ook hier ter stede blijk te geven van ingenomenheid met de edele zucht naar vrijheid, die Garibaldi bezielde, en hadden te kennen gegeven dat zij over 14 dagen eene tweede bijeenkomst wenschten te beleggen, ging de vergadering uiteen, zonder een enkel bewijs van sympathie te hebben gegeven. Integendeel toonden velen niet onduidelijk hunne weinige ingenomenheid met de ontwerpers van deze bijeenkomst. De lijst, die ter teekening werd aangeboden om zich aaneen te sluiten, bleef zonder namen.

VERSLAG en PROGRAMMA van de XXXIIIste Algemeene Vergadering der Maatschappij tot Bevordering der Toonkunst, te Amsterdam, 21 October 1862. Voorzitter FRANS COENEN.

A. Benoemd zijn: tot algemeen voorzitter prof. A. D. Loman, tot hoofdbestuurders prof. W. Moll en A. W. van Eeghen, tot commissie voor het kunstenaars-fonds (art. 78 der wet) Frans Coenen, Amsterdam, J. H. Lubeck, 's Gravenhage, en W. Hutschenruyter, Rotterdam, en tot correspondeerende leden dr. F. Chrysander, Lauenburg, en dr. Robert Franz, Halle.

B. Er zijn thans zeventien afdeelingen met 1647 contribuërende leden, waaronder 99 leden-kunstenaars.

C. Het kunstenaars-fonds (waarvoor de Maatschappij uit hare eigene middelen reeds een kapitaal van *f* 24,600 2½ percent inschrijving grootboek heeft afgezonderd) steunde in het afgeloopen jaar acht pensionarissen, eene kunstenaars-weduwe en drie kunstenaars in Zuidholland, twee kunstenaars-weduwen in Noordholland, eene kunstenaars-weduwe in Utrecht en eene kunstenaars-weduwe in Gelderland. De som, in 1862—1863 ter uitkeering beschikbaar, is opgevoerd tot *f* 1200.

Kunstvrienden en kunstenaars, die wonen in plaatsen waar nog geene afdeeling is, en die, tot bevordering van bovengenoemd doel, lid der algemeene afdeeling willen worden (contributie *f* 6 's jaars, entree *f* 2.25), gelieven zich met vrachtvrije brieven te wenden tot dr. J. P. Heije, Prinsengracht, AA, 611, te Amsterdam.

Tevens worden alle vrienden der kunst opgewekt, door schenking of erfmaking bij te dragen tot uitbreiding van de middelen dezer instelling.

D. De bibliotheek der Maatschappij bevat ruim tweeduizend toonwerken en geschriften, beschikbaar voor de studiën en uitvoeringen der afdeelingen.

In voldoend getal zangstemmen en orkestpartijen zijn aanwezig 30 oratoriën, 10 missen en requiems, 20 psalmen, 48 grootere en 54 kleinere geestelijke zangwerken, 27 grootere en 35 kleinere niet geestelijke zangwerken, 34 opera's, 30 simfoniën en 60 ouverturen. 't Zij almede voor vele plaatsen in ons Vaderland een genoegzame grond, om zich der Maatschappij als afdeeling aan te sluiten, en daardoor voor zangvereenigingen of instrumentaal-uitvoeringen kosteloos beschikking te verkrijgen over kunstwerken, welke zij anders niet dan met groote geldelijke opofferingen zouden leeren kennen en beoefenen.

Aangekocht in 1862 tot dit oogmerk zijn: Bach's Weihnachts-oratorium, Beethoven's Ruïnen von Athen, Schumann's Sängers fluch, Page u. Königstochter, Manfred enz. Behalve deze deed de Maatschappij nog onderscheidene andere aankoopen en ontving kostbare en merkwaardige geschenken.

Catalogus A (al de compositiën en geschriften onder duidelijke rubrieken gebragt) verschijnt eerstdaags. Catalogus B (al de werken in stemmen en partijen voorhanden) zag reeds vroeger het licht en is voor 25 cents verkrijgbaar bij de secretarissen der afdeelingen. Catalogus C (werken van Nederlanders en over Nederlandsche kunst) is in bewerking.

E. De staat der geldmiddelen is als volgt:

1.º De algemeene rekening beliep eene som van *f* 8,742.09, het batig slot *f* 78.13.

2.º Het reserve-fonds bedraagt *f* 48,300 2½ per cent grootboek, met een saldo van *f* 46.04.

3.º Het kunstenaars-fonds bezit een vast kapitaal van *f* 24,600 2½ percent grootboek en (over 1862—1863) eene uitkeerings-som van *f* 1.200.

4.º Het fonds voor muziekfeesten heeft een kapitaal van *f* 9,500 2½ percent en een saldo van *f* 16.44.

5.º Het fonds ter uitgave van Nederlandsche toonwerken en voor de bibliotheek (thans opgeheven) heeft verstrekt eene som van *f* 1,081.31. Het saldo (*f* 273) is overgestort in de algemeene kas. — Nog is voorhanden eene som van *f* 200, tot aankoop van oud-Nederlandsche kunstwerken (geschenk van Z. M. den Koning).

F. De begrooting des volgenden jaars sluit met een beschikbaar saldo van *f* 2.500.

G. Met ondersteuning der Maatschappij zagen het licht: Orgelfantasie n.º 2 (J. Worp, Groningen), en Mattheus le Maistre (Nederlandsch toonkunstenaar uit de 16de eeuw), Monographie met vele muzikale bijvoegsels (L. Otto Kade, Schwerin). 't Laatsgenoemde werk verspreidt insgelijks een nieuw licht over de hooge waarde der collectio operum musicorum saeculi XVI, van welke de Maatschappij 21 deelen in handschrift bezit en 12 deelen (321 compositiën van Neêrlands oudste toondichters bevattende) op hare kosten uitgaf.

H. Wordt herinnerd, dat ten vorigen jare eervolle melding is toegekend aan Liederen voor vrouwenstemmen, van Marius A. Brandts Buys (Deventer), en Pelgrimstogt, van B. Polak Daniels ('s Gravenhage), alsmede de toegezegde onderscheiding aan Gedichten van J. N. van Hall (Utrecht).

I. Als prijsantwoorden zijn ingekomen:

I. *Ada van Holland* (gedicht van Heije): soli, koor en orkest, premie *f* 200.
a. Grüsse aus dem Reich des Schönen, u. s. w.
b. Zingen is de lust van 't leven.
c. Kunstzin en volharding.

II. Nederduitsche ballade (gedicht ter keuze van den componist): solo, mannenkoor en blaasinstrumenten, premie *f* 50, benevens *f* 100 ter ondersteuning der uitgave.
d. (De Klokkengieter) *vivos voco*, etc.

III. *Pelgrimstogt* (gedicht van Heije): soli, gemengd koor en orgel, premie *f* 50, benevens *f* 50 ter ondersteuning der uitgave.
e. Heil wie getrouw zal zijn.
f. Licht senden in die Tiefe, u. s. w.

IV. Vioolconcert met orkest en ondergelegde piano begeleiding, premie *f* 50, benevens *f* 100 ter ondersteuning der uitgave.
g. Zoek de eer die niet verduistert, enz.
h. Le chemin le plus difficile, etc.

Bovendien is als vrije inzending ingekomen:
i. Des Heilands geboorte.

Wordt besloten:

1.º Aan *c* (Kunstzin en Volharding) loffelijke melding toe te kennen, mits de componist binnen veertien dagen bij den ondergeteekende verlof inzende tot het openen van zijn naambriefje.

2.º Omtrent *g* en *h* (alsnog in beoordeeling zijnde) het hoofdbestuur te magtigen, binnen den kortstmogelijken tijd uitspraak te doen.

3.º *i* buiten beoordeeling te houden, als kunnende zoowel in poëtisch als muzikaal opzigt niet in aanmerking komen.

4.º Al de overige antwoorden, in overeenstemming met de ingekomen beoordeelingen, onvoldoende te verklaren.

De onbekroonde prijsantwoorden zijn tegen vrachtvrije aanvrage en opgave der eerste en laatste maten terug te bekomen bij den algemeenen secretaris A. C. G. Vermeulen, te Rotterdam, die tevens op persoonlijk onderteekende aanvrage kosteloos afgeeft een naamloos afschrift van de beoordeelingen.

K. Vóór of op 1º januarij 1862 kunnen, bij den ondergeteekende, nog antwoorden worden ingezonden op de prijsvragen:

1.º Nederlandsche dramatische compositie (tekst ter keuze van den componist) voor soli, koor en orkest, met ondergelegde piano-begeleiding, premie *f* 100, benevens *f* 100 tot ondersteuning der uitgave, door aankoop van exemplaren.

2.º Historische schetsen uit het gebied der Nederlandsche muziekale kunst in de XVIde eeuw, als bouwstoffen tot eene kunstgeschiedenis. Degelijk van inhoud, boeijend van vorm, in den geest van von Winterfeldts Beiträge zur Geschichte heiliger Tonkunst. Premie van *f* 25 tot *f* 200 naar gelang van omvang en gehalte. Ook ter beantwoording opengesteld voor het buitenland.

L. Vrije inzending (uiterlijk op 1 mei 1863) wordt opengesteld van werken voor koor, soli en orkest, met ondergelegde piano-begeleiding. De Maatschappij verbindt zich aan de inzenders uitvoerige mededeeling te doen der beoordeelingen van hunnen arbeid, en is bovendien bereid het uitgeven der voortreffelijk geachte werken te ondersteunen.

M. Als prijsvraag wordt uitgeschreven:
Eene Symphonie voor groot orkest. Premie *f* 150, benevens *f* 150 ter ondersteuning der uitgave, door aankoop van exemplaren. Tijd van inzending ultimo december 1863.

N. Een wedstrijd (te houden in october 1864) is uitgeschreven voor jongelieden (van beider kunne), die zich wenschen te vormen tot het geven van hooger zangonderwijs. De toelage voor den overwinnende zal zijn gedurende het eerste jaar *f* 700 en gedurende het tweede *f* 700 tot *f* 800. (Vergelijk reglement 3 der wet.)

O. Er zal (en wel zoo spoedig doenlijk) een algemeen muziekfeest worden gehouden.

P. Pogingen zullen worden beproefd tot het algemeen invoeren van een verlaagden diapason.

Q. Maatregelen zijn beraamd tot bevordering van het zangonderwijs in de lagere school — tot verheffing van het kerkgezang — tot uitbreiding der periodieke muziekale literatuur in Nederland.

R. Aan de afdeelingen is ten geschenke gegeven een afdruk der aangekochte orgelfantaisie N.º 2, van J. Worp.

S. Aan de afdeelingen is voor het Maatschappijjaar een crediet geopend van *f* 984, in mindering der uitkeering aan de algemeene kas; zoodat die uitkeering tot op *f* 2.40 per lid wordt teruggebragt. Bovendien zijn aan de afdeelingen Enkhuizen, Goes en Zierikzee subsidiën voor onderwijs toegekend.

Breeder omschrijving van dit alles is te vi[nden in] de Geschiedenis en Handelingen der Maatschapp[ij]. Het wordt aan elk lid ten geschenke gezon[den en] kan ter inzage verkregen worden bij den h[oofdbe]stuurder-secretaris.

Terwijl deze herinnert aan 't, reeds met [goeden] uitslag aangevangen, verzamelen van alles [wat] uit de XVde tot en met de XVIIIde eeuw, n[og over] is van Nederlandsche Muzijkwerken, Lie[deren,] historische, theoretische en polemische Geschrif[ten over] muzijk, portretten, platen enz., verzoekt hij a[lle kun]stenaars, kunstvrienden, uitgevers van mu[ziek en] boekwerken, archivarii, kerkbesturen enz. de[ze] door nasporingen en geschenken, te willen [steunen,] en verklaart zich zijnerzijds bereid om, omt[rent dit] en elk ander punt van het doel en de werkz[aamheden] der Maatschappij, op vrachtvrije aanvrage, [de ge]wenschte inlichting te geven.

Op last der Maatschappij,
J. P. HEIJE,
Hoofdbestuurder-Secretaris.

Burgerlijke Stand.

ROTTERDAM 28 October.

OVERLEDEN: J. H. de Graaf, z., 5 m. — Koppers, z., 2 d. — J. van Buuren, z., 3 m. — van Dijk, jm., 47 j. — M. E. van der Steen, van J. P. C. Verboom, 35 j. — C. A. F. Kalk, 2 m. — J. Vermey, man van N. de Reus, 57 j.

BEVALLEN: M. E. Verboom, geb. van der levenl. z. — W. van Giersbergen, geb. van den z. — C. M. Grapel, geb. Nelissen, d. — K. Ha geb. Matern, d. — P. Seijerling, geb. Roggeveen, J. C. Wouters, geb. Gentrop, z. — S. Keyzer Wolfers, z. — E. Vermey, geb. Hunn, d.

GEHUWD: J. Oudshoorn, jm., 34 j., met J. H. jd., 39 j. — A. Brouwer, jm., 37 j., met A. Koning, jd., 26 j. — A. H. Geurs, jm., 33 j., de Ridder, jd., 29 j. — W. P. van Marel, wettig 37 j., met C. M. Ophof, jd., 38 j. — A. H wedr., 51 j., met J. IJsberg, jd., 32 j. — J. Putte 20 j., met W. van den Broek, jd., 18 j. — D. Lahode, jm., 46 j., met J. de Wit, vrouw van H. H 54 j. — P. van Velzen, jm., 24 j., met S. B jd., 26 j. — J. W. Metgod, jm., 34 j., met J. H. jd., 35 j. — M. H. Laurens, wedr., 45 j., Willemse, jd., 29 j. — S. Mus, jm., 22 j., Soethein, jd., 22 j. — H. Schreuder, jm., 23 j. A. F. de Schot, jd., 23 j. — H. W. Valkenburgh, 54 j., met L. Hennekamp, wed. J. Bijleveld, H. A. van der Heim Bosschaert, jm., 34 j., met Immig, jd., 26 j. — J. van Ginkel, wedr., 40 j. N. Henkel, wed. F. Clemens, 53 j. — J. L. jm., 26 j., met G. Steigerwald, jd., 20 j. — J. den Moesdijk, jm., 44 j., met A. M. Feyten, Herwijn, 45 j. — P. Arkesteyn, wedr., 41 j., E. J. Schakers, jd., 35 j. — F. C. Burcksen, jm., met F. M. Holland, jd., 43 j. — F. C. Heerseman, 48 j., met C. A. van Cleeff, wed. P. van der S 46 j. — L. van Diejie, jm., 23 j., met J. H. G. jd., 24 j. — E. Ossedrijver, jm., 21 j., met Carvalho, jd., 30 j. — H. Sirrei, jm., 28 j., met W. Vorst, jd., 26 j. — T. W. Brans, jm., 27 j., Leber, jd., 24 j. — J. C. Dhersigny, jm., 28 j., F. M. Wamsteker, jd., 25 j.

VERKOOPING van HUIZEN en ERV[EN]

IN HET NOTARISHUIS TE ROTTERDAM,
Woensdag den 29 October:

Een Huis enz., Toe-Rijstuin, 11/45; .... trekg. *f* [illegible] daarop verkocht.
Een Huis enz., w/z. Glashaven, 1/327; .. „ - 14[illegible] daarboven *f* 700, verkocht.
Een Huis enz., Bagijnenhofstraat, 7/224; „ - [illegible] daarboven *f* 380, verkocht.
Een Huis enz., Weste Wagenstr., 5/732; ..
Een Huis enz., w/z. als voren, 5/651; ..
Een Pand enz., n/z. Wijnhaven en z/z. Wijnstraat, 2/260; .... 26[illegible]
Den Blooten Eigendom van een Pand enz., Noordblaak, nabij de Beurs, 4/135; .... „ - 9[illegible]
Idem van een Huis enz., n/z. Visschersdijk, 4/121; .... „ - 1[illegible]

Beursberigten.

AMSTERDAM 29 October.

				l. k.	h. k.	gebl.
Nederl., ..	Werk. Schuld	2½	pCt.	63 7/16	63¾	63[illegible]
„	dito dito	3	„	75⅞		
„	dito dito	4	„	99	99⅛	99
„	O.-I. Leening	4	„	98		
„	Amort. Synd.	3½	„			
„	Hand. Maats.		„	139⅝		
„	Holl. Spw....	4	„	97		
„	Rijn dito	4½	„	109		
België, ..	Cert. *Rothsch.*	2½	„	55¾		
Spanje...	Buitenlands..	2	„	45⅝		
„	dito	3	„			
„	Binnenlands.	3	„	49 1/16	49⅛	49[illegible]
„	Amort. Schuld	......				
„	Bew. v. Coup.	......				
Portugal,	Obligatien...	3	pCt.	44 15/16	45	
„	dito 1856/60.	3	„	44¼		
„	dito Uitgest..			44	44⅛	44
Rusland,	Ob. *Hope en C.*	5	„	101¾		
„	dito 1828/29..	5	„	100¾	100⅞	100[illegible]
„	Cert. 1831/33	5	„	82⅞		
„	d.º 1840.....	4	„	74⅜		
„	d.º *Stieglitz*..	4	„	75		
„	d.º d.º Nieuwe	5	„	82⅛		
„	d.º d.º 1855 N.	5	„	90¾	90 13/16	
„	d.º te Lond.	3	„	58 5/16	58¼	58¼
„	N. Leen. 1862	5	„	90⅜	90 7/16	90[illegible]
„	Inschr. v. Ass.	6	„			
„	Cert. v. dito..	6	„	53⅜	53 7/16	
„	Spw.-Actien.	5	„	195¾	196¼	196
Polen,...	Aand. 1835..	....	*f*	165½	165¾	
„	Oblig.	4	pCt.	79⅛		
Pruissen,	Oblig. 1859..	5	„			
„	Aand. 1854..	3½	„			
Oostenr.,	Ob. *Goll en C.*	5	„			
„	d.º dito	4	„	47½		
„	d.º Met. Oude	5	„	52 11/16	53	53
„	d.º Metalliek.	2½	„	26 15/16	27 3/16	27 3/16
„	d.º N. te Ams.	5	„	75¼		
„	d.º Nat. Met..	5	„	61⅝	61⅞	61⅞
„	W. Ad. fl 250	4	„	221½	222	
Brazilië,	1824, £ 100	5	„			
Equador,	£ 100......	1	„	17		
Venez.,..	Obligatien...	3	„	27½		
„	Uitgestelde..	1½	„	13⅔	13 7/16	
Grenada,	Obligatien...	2	„	26⅜	26 7/16	
„	Uitgestelde..	1	„	5 7/16		
Mexico,..	Obligatien...	3	„	30 15/16	31¼	31¼
Illinois	....	7	„	79¾		

Rijn Aand. (Shares) 205⅛, 205¾. Rusland, Cert. bij

...Co. 1860, 4½ pc., 89⅞, 90⅛, 89⅞. Polen, ...-Oblig., 4 pc. 80. Oostenrijk, Weener Bank-Act., f 734, f 735. f 735; dito Aand. 1839, 321; ...1860, 5 pc., f 431, f 432, f 432; Fr. Oostenr. ...Oblig. bij Hope, f 128¾. Italië, 5 pc., 66½. ...da, Gest., 91 15/16. Griekenl., Geldl. 1825, 5 pc., 10⅝, 10 7/16. Bl. Grieken, 5 pc., 10½, id. Coup. 1⅜. ...sche Coup. 1 3/16, 1¼. Oostenr. Cred. Loten f 122. ...ning —, Prolongatie 3½, Disconto 3½ pc.

...alle fondsen herstelden slechts heden, vooral ... en Holl. toonden merkelijke prijsverbetering en ...eerste was tamelijken omzet; ook Grieksche zetten ...rijzende beweging sterk voort, niettegenstaande ...ke verkoopen tot winstrealisatie.

...e prijzen ten 5 ure: Spanje, Binnenl., 3 pc., —. ...Metall., 5 pc., 53; dito Nat., 5 pc., 61⅞.

ROTTERDAM 29 October.

		l. k.	h. k.	gebl. k.
...Werk. Schuld 2½ pCt.		63½		–
dito dito 3	„	75½		
dito dito 4	„	98¾		
Oblig. H.-Spw. 4½	„	97		
België...Obl. bij Roths. 2½	„	55⅝		
...je...Oblig., 3 nu 2	„	45 3/16		
...gal. Obl. Lond. 1853 3	„	45⅛		
Oblig. 1862... 3	„	44⅛		
...land..Obl. St. 1855. 5	„	90 13/16		
dito Amst. ...4½	„	90⅛		
d.° Spw.-Ad.. 5	„	196		
...r...Obl. in Metall. 2½	„	27⅛		
dito dito 5	„	52⅞	52 15/16	52 15/16
Nieuwe, R. A. 5	„	75⅛		
d.° Nationale. 5	„	61⅝	61 11/16	61 11/16
...Obl...... 4½	„	10	gest.	
Uitgest.......		5 7/16	5 15/32	
...kenl...Obl........ 5	„	10 3/16	10¾	10½
Coupons......	f	1⅛	1 3/16	1 5/32
...nois...Obl......... 7	„	79⅛		

De hoofdaandacht was heden geheel op Grieksche fondsen gevestigd, en waren de omzettingen bij aanzienlijk hooger prijzen weer hoogst belangrijk, terwijl de markt overigens niets meldingswaardigs opleverde.

Het Committé der Effecten-Handelaren,
A. J. DE JONGH, *Secretaris.*

...Laatste prijzen ten *drie* ure: Stad Rotterdam, 3½ pc., ... Port., Obl. 1862, 3 pc., 44½. Rusl., Spoorweg-Aandeelen, f 196, f 196½. Oostenr., Metall. Nation., 5 pc., 61⅞; Ween. Loten 1854, f 222. Grenada, Oblig. ...omp., 91 15/16; Uitgest., 1½ pc., 5 7/16, 5 15/32, 5 7/16. Griekenl., Oblig., 5 pc., 10⅛, 10¼, 10⅛; dito Coupons, ..., f 1 3/16, f 1⅛.

PARIJS 28 October.

Frankrijk 3 pc. a cont. 71.20, 70.95; dito op ultimo 71.40, 70.85; dito 4½ pc. a contant 98.25, 98.15; dito op ultimo —; Bank-Actien 3250; Crediet Mobilier 1222.50, 1220. Rusland 4½ pc. —; dito Spoorweg-Aandeelen 420. Napels 5 pc. —. Spanje 2 pc. —; dito Buitenl. 3 pc. —; dito Nieuwe 52; dito Binnenl. 3 pc. 50; dito Passive 22. Oostenrijk 5 pc —.

Met weinig handel waren de meeste fondsen weder vrij aanzienlijk lager.

LONDEN 28 October.

5 pc. Cons. cont.	93¼	-	93⅜	3 pc. Peru.....	87	-	89
id. id. op tijd..	93¼	-	93⅜	4½ pc. id. Urib..	98	-	99
5 pc. Oostenrijk	60	-	65	id. te New-York	80	-	83
dito 1859......	60	-	65	3 pc. Portugal..	46½	-	47½
4½ pc. België...	99	-	101	5 pc. Rusland..	95	-	96
5 pc. Braz 1824	100 z. coup.			4½ pc. idem....	92	-	93
id. 4½ pc 1852..	95	-	96	3 pc. idem....	61	-	62
idem 1858......	95	-	96	3 pc. Spanje...	54¼	-	54¾
idem 1860......	95	-	96	2 pc. idem.....	46	-	46½
6 pc. Buen.-Ayr.	91	-	93	idem Amort....	21¾	-	21⅞
6 pc. Chili.....	100	-	102	id. Cert. Coup..	9¼	-	9½
3 pc. idem.....	76	-	79	5 pc. Sardinië..	83	-	85
5 pc. Denemark.	—	-	—	6 pc. Turkije..	82	-	83
3 pc. idem.....	84	-	86	idem Nieuwe...	68¾	-	69¼
2½ pc. Holland.	65½	-	66½	4 pc. idem.....	102	-	104
4 pc. idem.....	100	-	102	3 pc. Venezuela	29	-	29½
Equador.......	17½	-	18½	idem Uitgest...	14¼	-	14¾
id. Land-warr.	—	-	—	Wissel Amst. kort.	11.14	a	14½
2 pc. Grenada..	27½	-	28½	idem 3 m......	11.16½	a	17
id. Uitgestelde.	5¼	-	5¾	idem Rott. 3 m..	11.16½	a	17
3 pc. Mexico...	32⅞	-	33⅜	idem Parijs kort.	25.15	a	20
4½ pc. Peru....	98	-	99	idem 3 m......	25.37½	a	42½

Engelsche fondsen blijven lusteloos; buitenlandsche met eenigen handel algemeen gedrukt. Grieken echter zijn 3 a 4 pct. gerezen, in de onderstelling dat de omwenteling van gunstige gevolgen zijn zal op den staat van zaken daar te lande.

Handelsberigten.

SCHIEDAM 29 October.

Granen. Verkocht: Gerst, 130 ℔ Windau f 200 cont., f 202 6/w.

Moutwijn, per Ned. vat zonder fust f 13.50.
Jenever, „ „ „ „ „ „ „ 19.—.
Amst. Proef „ „ „ „ „ „ 20.25.
Alles zonder de belasting.
Spoeling per Ketel.................. „ 1.00.

AMSTERDAM 29 October.

Arak. De heden bij inschrijving aangeboden 50 legg. per Gelderland zijn niet gegund.

Granen. Tarwe prijshoudend: 132 ℔ witb. Pools. f 365; 119 ℔ Jar. Vriess. f 260. Rogge dadelijk onveranderd: Amerik. f 215 per 2100 kil.; 120 ℔ Odessa f 207; 124 ℔ Pruiss. f 231; 118 ℔ Berdianski f 206, en in publ. veiling geringe Taganrog f 185, f 187 per 2100 kil.; op levering Oct. f 198, f 197, f 196, f 195, f 194; Maart en Mei f 188, f 189; Junij f 188; heden aangezegd 450 last. Gerst, Haver en Boekweit zonder handel.

Zaden enz. Koolzaad: Vriesch £ 71½; ongez. Holst. £ 81; op 9 v. Olie te leveren in Oct. £ 82½. Raapolie op 6/w. f 47¾; vlieg. f 46½; 1 Nov. f 46; 1 Dec. f 46⅜; 1 Mei f 46¾. Lijnolie op 6/w. f 43¼; vlieg. f 42; 1 Nov. f 41½; 1 Dec. f 40½; 1 Maart, April en Mei f 38¾. Hennepolie op 6/w. f 47¼; vlieg. f 46. Raapkoeken per 1040 stuks f 85 a f 90. Lijnkoeken per 104 stuks f 11½ a f 14.

Kaas. Goudsche geschept f 12½.

Vetwaren. Traan. Zuidzee f 42 a f 43, Robben- f 44, Archangel f —, Astrakan f 34, Lever- bruine f — a f 49, blanke f 52 a f 53. Rondvisch per 50 Ned. ℔ f 13 a f 13½. Ansjovis. 1862r f 9, 1861r en 1860r f 8, 1859r en 1858r f 5½.

Vee. Kalveren 1ste kwal. f 40 a f 60, 2de kwal. f 30 a f 50, 3de kwal. f 20 a f 40; Schapen f 20 a f 28; Varkens 46 a 50 c. per N. ℔.

GRONINGEN 28 October.

Granen enz. Wij hadden heden een goeden aanvoer van Granen, doch was de stemming niet zeer geanimeerd. Tarwe tot ongeveer vorige prijzen verkocht: 120, 123 a 127 ℔ N. Ommel. Roode f 7.80, f 8, f 8.25, f 8.45 a f 8.70, f 8.90 en 116, 120 a 123 ℔ N. Oldamm. dito f 7.20, f 7.40, f 7.60, f 7.80 a f 8.05, f 8.25. Rogge tot 10 c. verlaging nog langzaam afgaande: 120 a 123 ℔ Buitenl. f 7.20 a f 7.50 en 107, 110, 113 a 116 ℔ N. Inl. f 5.70, f 6.10, f 6.50 a f 6.60. Boekweit 15 c. lager afgegeven: 110, 113 a 116 ℔ N. Grijze Zand f 5.35, f 5.75 a f 6.15; 110, 113 a 116 ℔ N. Zwarte Zand f 5.20, f 5.60 a f 6, en 113 ℔ N. Veen f 5.50. Gerst bij ruimen aanvoer tot eene verlaging van 15 c. per mud nog moeijelijk te plaatsen: 89, 93 a 96 ℔ N. Winter f 4.30, f 4.80 a f 5.30; 93, 96 a 99 ℔ N. Zomer f 4.60, f 4.90 a f 5.20, en 107 ℔ N. Knobbe f 6.05. Dikke Haver bij den aanvang merkelijk hooger verkocht, doch later tot die verhooging moeijelijk te plaatsen. Witte Voer ruim prijshoudend en de Zwarte Voer 10 c. lager verkocht: 78, 82, 85 a 89 ℔ N. Dikke Brouw f 3.60, f 3.80, f 4 a f 4.20; 65, 68 a 72 ℔ N. Witte Voer f 2.70, f 2.75, f 2.90, f 2.95 a f 2.19, f 3.15, en 65, 68, 72 a 75 ℔ N. Zwarte Voer f 2.50, f 2.70, f 2.90 a f 3.10. Paardenboonen bij ruimen aanvoer tot onveranderde prijzen verkocht, de beste f 6.15 a f 6.25 en de mindere f 5.50 a f 6. Gort lusteloos. Koolzaad weinig in omgegaan, men noteert van f 13 25 tot f 15.35. Geel Mostaardzaad in de afwijkende soorten f 9.25 a f 10, terwijl het puikste op f 11.50 a f 12 gehouden wordt. Zomerzaad f 10.50 a f 12.50. Raapolie f 45. Raapkoeken f 94 a f 95.

LONDEN 28 October.

Suiker met belangrijke omzettingen in W.-I. tot iets lagere prijzen. De verkoopen daarvan bedroegen 1614 v.; 150 ton laag bruin Bengal bedong 27/9; 500 v. bruin Siam 28/6; 328 z. Mauritius half greinig 40/6, laag 39/. 1867 z. Penang werden 6 d. lager afgedaan, goed en mooi droog blond 38/6 a 41/, laag en middl. 34/6 a 36/6, middl. en goed bruin 32/6 a 34/6. Geraffin. met meer handel tot vorige prijzen, ord. Lompen 46/6 a 46/9, mooije Lompen 47/. Melassen vast; common Antigua 15/; Muscovado Cuba 14/6. — *Koffij.* Native Ceylon vast, puik 77/, good ord. 73/6 a 74/, bruin 48/ a 56/; Plant. vast, laag middl., klein a goed middl. blaauwachtig 84/6 a 88/6. — *Thee* stil, good sound common Congo 13 a 13½ d. — *Rijst*, laag en ord. Padang 8/ a 8/6. — *Katoen* flaauw en lager. — *Lijnzaad* vast; Odessa 61/; Calcutta 61/ zeilende. — *Metalen.* IJzer. Schotsch Giet- vaster 56/. Tin. Straits 118/ a 119/. — *Oliën.* Lijn- flaauw 41/3 a 41/6. Raap- vaster. Cocos- en Palm- als voren. Terpentijn- stil 125/ en 112/. — *Talk* flaauw, oude 46/ a 46/6, nieuwe 47/3 47/6, tot ult. Dec. 47/3, voorjaar 47/6, Maart 47/9.

LIVERPOOL 27 October.

Suiker vast; Antigua 32/6 a 37/; Ceara 20/6, Bahia (Nazareth) 18/3. — *Rum*, mooi Leewards 1/7. — *Rijst.* Rangoon 10/9 a 10/6. — *Peper*, zwarte 3⅞ d.

ANTWERPEN 28 October.

Koffij voortdurend zeer vast, met geringen voorraad; de hooge vraagprijzen echter zijn oorzaak dat er weinig omgaat. — *Granen* vast, doch stil; Tarwe Oosts. f 13⅜ a f 13¾. Gerst Smyrna f 6⅜. — *Oliezaden* stil. — *Harst.* Blanke Fransche f 14⅜. — *Spek.* Amerik. dr. gez. fr. 105.

HAVRE 26 October.

Katoen stil; ook in andere artikelen ging bijna niets om.

GENUA 25 October.

Koffij stil tot vaster prijzen. — *Suiker.* Geraffin. zonder omzet. — *Olijvenolie* zonder veel levendigheid; verkoopen der week ca. 970 v. Men noteert: Sardin. eetb. fr. 88 a 91, dito gew. fr. 75 a 76, Riv. Pon. surfine fr. 115 a 124, dito eetb. nieuwe fr. 86 a 90, Riv. Pon. gew. fr. 76, Bari n.° 2 fr. 90 a 91, Tarente mifine fr. 81 a 92, Messina fr. 80 a 81.

BALTIMORE 13 October.

Tabak in de afgeloopen week met veel handel en al wat aangeboden werd is tot aanzienlijk hoogere prijzen verkocht. De voorraad in handen der factors is thans klein en daar van het land niet veel meer te wachten is, zijn diegenen die nog eenigen voorraad hebben, zeer terughoudend. De inlandsche consumptie wordt op 8 a 10,000 vaten per maand geraamd. De inspectie der vorige week bedroeg 1017 v. Maryland en 5 v. Ohio. Maryland. De voorraad van dit blad is thans niet meer dan ca. 1500 a 2000 vaten in de eerste hand, waarvan weinig aan de markt is en voor dat weinige worden zeer hooge prijzen gevraagd. De verkoopen geschieden tot onregelmatige doch veel hoogere prijzen, en het is moeijelijk eene notering te geven. Goed ord. is met 10 c., gemeen met 8½ a 9 c. betaald en daartoe moeijelijk te koopen. Ohio zonder voorraad in de eerste hand en prijzen nominaal. De hier en daar voorkomende vaten worden hooger gehouden. Kentucky onveranderd; 200 vaten Mason County zijn tot geheimen prijs afgedaan. Men noteert:

Maryland, redelijk blank en blank $ 14 a 16, blankbruin $ 12 a 13, helder bruin $ 11 a 11½, licht bruin $ 10½ a 10¾, ord. en goed ord. $ 9½ a 10, gemeen $ 8½ a 9. Ohio, fijn rood en geel $ 12 a 17, fijn kleurig $ 10 a 12, middel kleurig $ 8½ a 9½, ordinair kleurig $ 7½ a 8½, roode partijen average lots $ 8 a 8½. Kentucky en Mason County, selections $ 23 a 25, fijn blad $ 20 a 23, middel en goed blad $ 16 a 20, ord. blad $ 15 a 16, goede lugs $ 14½, gemeen $ 13½. — In lading naar Rotterdam Casilda en Whistler. — *Vrachten* naar Nederland 37/ a 35/. — *Wissel* hooger; Amst. 60 dagen zigt 53.

Weerkundige Waarnemingen op 29 October 1862. — 8 uur v. m.

NAMEN der PLAATSEN.	BAROMETER te Maastricht en verschil.	WIND. rigting.	WIND. kracht.	TEMPERATUUR.	TOESTAND DER Lucht.	TOESTAND DER Zee.
	Millim.			*Celsius.*		
Hartlepool......	+ 3. 9	W.Z.W.	—	+ 4. 4	vorstig.	slecht water.
Groningen......	— 0. 4	W.N.W.	0	+ 8. 9	—	—
Helder........	+ 0. 1	N.	1	+ 8. 6	—	—
Yarmouth......	—	N.W.	—	—	mistig.	—
Vlissingen......	— 1. 1	N.O.t.N.	15	+ 10. 1	—	—
Maastricht......	755. 6	W.Z.W.	1	+ 7. 4	—	—
Portsmouth.....	+ 2. 5	N.N.O.	weinig wind.	+ 8. 9	betrokken.	stil.
Plymouth......	+ 2. 4	N.O.t.N.	ligte bries.	+ 9. 4	„	slecht water.
Havre.........	+ 2. 1	O.	5	+ 12. 1	„	stil.
Parijs.........	— 0. 4	Z.	5	+ 4. 1	„	—
Brest.........	— 0. 2	N.	0	+ 7. 6	„	slecht water.

Alzoo grootste verschil in Nederland M 1. 2 V; generaal idem Ha 5. 0 V.

Scheepstijdingen.

Brouwersh. (O.N.O.)
Vertrokken.
29 oct. *Salatiga*, Kettler, Soerabaija
Ægidia & Pauline, Hoogland, Sydney
Brederode, Kruymel, Melbourne
Bantam, Claassen, Shields
Courier, Meuldijk, Newc.

Hellevoet *Aangek.*
29 oct. *Ottawa*, Humble, Brouwershaven
Louise (st.), Grangem.
Vertrokken.
Jacoba, Reinders, Buenos-Ayres
Bordeaux (st.), Bordeaux
Prins v. Oranje (st.), Duinkerken
Earl of Auckland (st.), Londen
Beatrice, Cameron, Dublin
Ann & Elizabeth, Toms, Liverpool
Gazelle, Seagers, Shoreh.
Coral, Cracknell, Ipswich
Seahorse (st.), Hull
Generaal de Stuers, Viersma, Newcastle
Princess Royal, Sandell, d.°
Perseverance, Richards, d.°
Favorite, Burgell, dito
Shields, Hunter, dito
Mary Ann, Matthews, d.°
Expert, Usker, d.°
Hertha, Warnaar, dito
Trial, Hill, Sunderland
Franklin, Eilley, d.°
Hector, Greenslade, d.°
Emily, Ward, d.°
Shannon, Hemsworth, d.°
Ida & Peter, Arnold, Grangemouth
Competitor, Cuckow, d.°
Victor August, Elfersen, Stavanger
Elizabeth Lewis, Jobbs, Cardiff
Caroline, Oliver, Guernsey

Brielle ([illegible] N.)
29 oct. [illegible] (st.) *Aangek.*
Waterloo (st.), Havre
Adm. Cator (st.), Londen
Amicitia (st.), Hartlep.
Vertrokken. Bergen
Ocean Queen (st.), Hull
John & Charles, Hopkins, Rochester
Daring, Wade, Middlesb.
Durham Packet, Thompson, Sunderl.
Warrior, Shotton, d.°
Van, Peacock, Newc.
Empress, Read, Grangem.
Little Dorritt, Jennings, dito

Maassluis (NO.) *Vertr.*
28 oct. *Vine*, Shilleto, Sunderland
Alarm, Vince, Ipswich
29 *Ida Hillechina*, Meiborg, Newcastle
Burger, Bartelse, d.°
Deptford Packet, Henderson, Grangem.
Queen Adelaide, Croxson, dito
Helen, Thompson, Dundee
Shamrock, Philip, Port Dundee
Ann, Lough, Berwick
Ythan, Adam, Aberdeen
Foletta, Buck, Sunderl.
Johanna, Schleinhege, avontuur

Texel *Vertrokken*
28 oct. *Twenthe* (st.), Hull
29 *Ceres*, Meuldijk, Napels
Hollandia, Ruige, Cardiff
Emma, Hofkamp, Lond.
Vertrouwen, de Vos, Newc.
Zeemanshoop, Hanssens, Gothenburg
Frijheden, Christophersen, Drammen
Scotia, Lorentzen, d.°
Phoenix, Nielsen, ORisoer
Aangekomen.
29 *Magnet* (st.), Londen

Vlie *Aangekomen*
25 oct. *Eendragt*, Munneke, Newcastle
Princess Victoria, Booth, Grevelingen n. Hartlepool
Victoria, Finn, Hartlep. n. Folkestone
(beiden als bijlegger wegens schade)
26 *Grietje de Grooth*, Mulder, Newcastle
(zwaar lek, is naar Harlingen opgezeild)
Vertrokken.
25 *Ernst Julius*, Wothke, Dantzig
Verwisseling, Boer, Christiania
De *Amstel* (st.), gisteren naar zee gemeld, is teruggekomen en naar Terschelling opgestoomd.

Terschelling *Aangek.*
25 oct. *Marie*, Schwennen, Londen n. d. Piraeus
(als bijlegger, is in de haven gekomen)

Zoltkamp *Aangekomen*
27 oct. *Coop R. Sikkens*, Schaaf, Londen

Oostmahorn *Aangek.*
27 oct. *Minerva*, Jackson, Londen
Stadt Emden, Katt, Emden n. Amst.

Annette, Strackholder, Norden n. dito
Vertrokken.
27 *Froukje*, Faber, Rendsb.
28 *Anna Zekelina*, de Vries, Bremen
Ettiena, Henrichs, d.°
Grietje Wolters, Alberts, Hamburg
Geertruida, Rasker, d.°
6 *Gebrüder*, Siemers, d.°
Johanna Maria, Dunker, d.°
Twee Gebroeders, Kruisinga, d.°

Delfzijl *Aangekomen*
26 oct. *Wilhelmina Klasina*, de Jonge, Londen n. Groningen
Terug uit zee.
26 *Cornelia*, Jentsema, Termunterzijl n. Lond.

Zierikzee *Aangek.*
25 oct. *George*, Cass, Par n. Dordrecht

—o—

Bangkok *Aangek.*
5 sept. *Sourabaija*, de Boer, Singapore
Vertrokken.
2 *Cath. Jacoba Henriette*, Tönjes, Sumanap
4 *Sirius*, Wagner, Batavia

Baltimore *In lading*
13 oct. *Casilda*, Rotterdam
Whistler, d.°
Bremerhaven, Amsterd.

New-York *Aangek.*
13 oct. *Jubiläum*, Kimme, Rotterdam
Uitgeklaard.
14 *NordAmerica*, Friedrichs, Rotterdam

Alicante *Aangek.*
16 oct. *Maroim*, Kuiper, Newcastle

Gibraltar *Zeilkl.*
20 oct. *Oceaan*, v. Duffelen, Malta

Cadix *Vertrokken*
22 oct. *Alida*, Kievit, Monte-Video

Bordeaux *Aangek.*
26 oct. *Seine* (st.), Rott.

Paimboeuf *Vertr.*
26 oct. *Orion*, Jongman, Napels

Havre *Vertrokken*
27 oct. *Donati*, Linthorst, Rotterdam

Liverpool *Uitgekl.*
27 oct. *Groot Zeewijk*, Homan, Matamoras
Ann & Mary, Evans, Nickerie en Surin.
Aangekomen.
28 *de Zwaan*, Riedijk, St. Domingo

Gravesend *Aangek.*
28 oct. *Prins Oscar*, Oberg, Batavia

Harwich *Aangek.*
27 oct. *Sieuwert & Johan*, Net, Londen n. Gron.

Yarmouth *Vertr.*
25 oct. *Janet Shinnan*, Ringe, Rotterdam

Hartlepool *Binneng.*
27 oct. *Sperwer*, Siersema, Archangel n. Livorno

Shields *Aangekomen*
26 oct. *Martha*, Topzant, Dordrecht
Vertrokken.
29 *Amsterdam*, Wehdemeijer, Java
Hercules, Deterding, d.°

Antwerpen *Vertr.*
28 oct. *Maria Johanna*, Driest, Lissabon
Eendragt, Boer, Kopenh.

Hamburg *Aangek.*
27 oct. *Hendrika Jeltina*, Lukkien, Antwerpen
Maasstroom (st.), Rott.

Cuxhaven *Binneng.*
28 oct. *Johanna Geerdina*, Schoon, Newc. n. Brake
Vertrokken.
29 *Gouvern. v. Ewijck* (st.), (v. Stettin) Amst.
Amsterdam (st.), d.°
Médéa (st.), (v. Koningsb.) d.°

Bremerhaven *Vertr.*
27 oct. *Catharina Maria*, de Roth, Groningen

Leer *Aangekomen*
25 oct. *Onrust*, Mudder, Amsterdam

Hoyer *Aangekomen*
25 oct. *Concordia*, Ibsen, Holland n. Engeland

Greifswald *Vertr.*
25 oct. *Eendragt*, Kamminga, Londen

Swinemunde *Vertr.*
26 oct. *Jacoba Alida*, v. d. Laan, Antwerp.
Maria Reifina, de Groot, Brugge
Margaretha, Korte, Antwerpen

Dantzig *Aangekomen*
26 oct. *Margrietha Antina*, Jager, Rotterdam
Frouwke, Heins, Rostock

Pillau *Vertrokken*
28 oct. *Hippel* (st.), Amst.

Bolderaa *Aangek.*
21 oct. *Heinrich*, Röttgers, Amsterdam
22 *Concurrent*, Teensma, d.°
Vertrokken.
22 *Tweelingen*, Middel, Elseneur

Kroonstad *Vertr.*
24 oct. *Stad Genemuiden*, Dekker, Elseneur
Sikko, Jonker, Zaandam
Margina, Smit, Hamburg

Stockholm *Aangek.*
20 oct. *Twee Gebroeders*, Butter, St. Petersb.

In lading.
21 *Bijka*, Gort, Noordzee
Ida, Wolkammer, d.°

Elseneur *Aangek.*
25 oct. *L. N. Hvidt* (st.), Stettin n. Amsterdam

Fredrikshavn *Aang.*
23 oct. *Wilh. Egberdina*, Top, Cardiff n. Randers

Rendsburg *Aangek.*
26 oct. *Jonge Pieter*, Smit, Hartlep. n. Sleeswijk

—o—

Rotterdam 29 oct. Volgens telegrafisch berigt is het stoomschip *Hollander*, kapit. van Putten, heden te Kroonstad aangekomen.

Brielle 29 oct. (4 ure 45 min. nam.) De *Norfolk* (s) zit nog vast; ligt met seinvlaggen op voor eene sleepboot.

— 7 ure 15 min. av. De *Norfolk* (st.) is vlot en zal opstoomen.

Amsterdam 29 oct. De Noordsche brik *Haabets Anker*, kapit. Evensen, van hier naar Porsgrund vertrokken, is heden voor de stad teruggekomen, na in het val van Urk den grooten mast verloren te hebben.

— Het stoomschip *Jonge Paul*, kapit. Mevius, van Stettin herwaarts, is, volgens brief van den kapitein, in dato Elsburg 22 oct., den vorigen namiddag in goeden staat te Winga, op de rivier van Gothenburg, ten anker gekomen, na in het Kattegat hevige stormen doorgestaan te hebben.

Vlie 27 oct. Den 25 dezer is alhier op strand gevischt eene geel geschilderde barkas, met roode randen, zonder naam; nog zijn op strand aangespoeld eenige balkjes, gemerkt H. & C., eenig wrakhout, losse rogge, 3 vaten enz.; men veronderstelt alzoo dat een schip totaal in de Eijerlandsche Gronden of op de Noorder-Haaks zal zijn verongelukt.

Cuxhaven 28 oct. Het Nederl. kofschip *Drie Gezusters*, kapit. de Groot, v. Newcastle n. Groningen, is 6 mijlen N.W. van Helgoland gezonken, doch het volk door de Nederl. kof *Johanna Geerdina*, kapit. Schoon, gered en alhier aangebragt.

Sylt 25 oct. Het Eng. sloepschip *Lincoln*, kapit. Brothly, van Groningen met tarwe naar Londen, is den 21 dezer wegens stormweder bij List binnengeloopen.

Douvres 26 oct. Het Ned. schip *Joan Jacob*, kap. Lingbeek, van Maceio n. Liverpool, met schade alhier binnen, heeft gisteren een aanvang gemaakt met het lossen der lading.

—o—

Gepraaid:
19 sept., op 12° 50′ NB. en 27° WL., Ned. bark *Ida Maria de Raath*, kapit. J. de Boer, v. Antwerpen naar Buenos-Ayres.

—o—

28 october. De wind te **Falmouth** stil en te **Deal** W. ten Z.

—o—

Rotterdam *Uitgekl.*
28 oct. *Gezina Alida*, Botje, Belfast
Commodore, Dustings, Penzance
Elisabeth, Wilts, Hull
John & Ann, Bennett, Seaham
Juliet, Drummond, Greenock
Fortitude, Turner, Grangemouth

—o—

Rivierberigt.

Rotterdam. Hoog water 30 oct.: 1ste getijde 9 ure 0 min.; 2de get. 9 ure 24 min.

Arnhem. Waterhoogte 28 oct. 2.27 el (gew. 18 d.)

Keulen. Rijnhoogte 28 oct. 10 v. 8 d. Rijnl. (gewassen 3 d.)

Aangekomen 28 oct.: Th. Noll van Rotterdam met 3552 c.

Dusseldorp. Aangekomen 28 oct.: Wm. Kantz van Amsterdam met 2455 c.

Door den Minister van Marine is ter kennis gebragt dat, blijkens bekendmaking der Indische Regering, het kegelbaken, aangeteekend op den noordkant der Meinderts-droogte bewesten het eiland Middelburg (in de kaart der vaarwaters van de reede Batavia door Jacob Swart, editie 1857), is verplaatst naar de zuidzijde van het gevaar, en dat op den noordkant zal worden gesteld een gewoon paalbaken met kruis, waarvoor aanvankelijk een noodbaken is opgerigt.

Cargalijsten.

Amsterdam.

BATAVIA, Broedertrouw, Rotgans. — 565 b. Tabak, Spengler en Co.; 467 p. dito, G. Blokhuys Bz.; 3011 st. Huiden, NHM; 1 partij Kradanghout, van Baggen, Bik en Co.; 558 kr. Suiker, Bunge en Co.; 1386 b. Koffij, 335 b. Peper, 660 b. Gom Elastiek, 200 k. Gom Damar en 943 kr. Suiker, Order. — Voor Rotterdam: 517 b. Tabak, A. van Hoboken en Zn.; 130 b. dito, Pluygers en Hauck; 130 k. Gom Damar, Rueb.

BUENOS-AYRES, de Vlijt, Engelsman. — 36 b. Wol, H. van Houten; 11 b. dito, A. Vogts en Co.; 50 b. dito, A. Coppenrath en Co.; 50 b. dito, van Oordt, Bube en Co.; 120 b. dito, C. Cardinaal; 600 drooge Ossen- en Koehuiden, Order.

Advertentiën.

Heden overleed, tot onze bittere smart, onze hartelijk geliefde jongste Dochter HENDRICA MARIA, in den bloeijenden leeftijd van ruim 20 jaren.

Rotterdam
26 *October* 1862.

A. LUTZ.
J. P. LUTZ.
LIOTARD.

NEDERLANDSCHE
Gustaaf Adolf Vereeniging.
Afdeeling Rotterdam.

OPENBARE VERGADERING,

op **Woensdag den 5 November 1862,** des avonds ten HALF ACHT ure, in het Kerkgebouw der *Remonstrantsch Gereformeerde Gemeente* alhier.

In deze Bijeenkomst zullen door de Wel Eerwaarde Zeer Geleerde Heeren Dr. J. J. VAN OOSTERZEE, M. COHEN STUART en W. SCHWARZ, Predikanten alhier, en HUGO STADELMAN, Predikant te Alsbach in Nassau, **Mededeelingen** worden gedaan over de Werkzaamheden, Vruchten en Uitzigten dezer Vereeniging.

Het Bestuur der Afdeeling noodigt allen, die belang stellen in den arbeid dezer Vereeniging, met allen aandrang uit deze Vergadering bij te wonen.

Voor de LEDEN worden, mits vertoonende hunne laatste Quitantie, Plaatsen in het ruim der Kerk bewaard tot 7 ure.

Namens het Bestuur,
H. W. A. VAN OORDT,
Lid en Secretaris.

Kolonie Suriname.

Aan het **Departement der Onbeheerde Boedels** zijn gedevolveerd de onderstaande **BOEDELS** en **ZAKEN**, als:

Van JOHANNIS ANTHONY ANDRIESSEN, den 19 Augustus 1862; Comtesse van A. H. JACOBS, den 1 September 1862; FREDERIKA JULIANE BASILIA (overleden den 18 Augustus 1862), den 5 Dito. De Zaken van den afwezigen MARIA BERNHARDINA EYSBREKER, den 5 Dito; Idem van DOROTHEA THEDORA EYSBREKER, den 5 Dito; Idem van CHARLES MEIJERS, den 5 Dito; Idem van JOHAN JACQUES MEIJERS, den 5 Dito, en Idem van FRANS MEIJERS, den 5 Dito.

En worden mitsdien bij deze alle Crediteuren en Debiteuren derzelven opgeroepen, om vóór of op den 15 Julij 1863, aan het Departement voornoemd, van hunne Pretentiën aanteekening te doen en hunne verschuldigden aan te zuiveren, op poene van verstoken te zijn van alle Regt en Actie tegen de voormelde Boedels en Zaken.

Paramaribo
den 20 *September* 1862.

De Curator,
DE JONG.

Relaas en toepasselijke Beschouwingen.

Tot vriendelijk narigt van HH. Collega's en verdere leden der Brandweer dient: —

dat het niet is wegens de ingevallen vorst te Kroonstad, alwaar de thermometer den 16 dezer reeds 8⁰ R. teekende, of ook niet omdat de ex-Administrateur van Ultrajectum, zonder daarom verzocht te hebben, in een goed gesloten huis te Amersfoort gebilletteerd is onder beschuldiging „van zich eenige brandpremiën eigenmagtig toegekend te hebben," waaromtrent het nog niet is uitgemaakt of hem van die premiën de 1ste dan wel de 2de of slechts de 3de volgens verordening REGTMATIG toekomt, — of omdat het den 17 ll. bekend werd dat hij zoo wat in den trant van een brandspuit doch — OP ORDER — voorloopig aldaar in RESERVE wordt gehouden, — is de reden ook niet, maar wel eene geheel andere, voor niemand van de geringste waarde, dat er eerst in de Ct. van morgen het navolgende relaas zal te lezen staan: —

zoo als bekend werd op 21 Aug. ll. (1) de brand in het turfschip, liggende voor de Baanstraat, *alleen* door de eerst aanwezige spuit gebluscht en werd aan de manschappen der twee opvolgend aangekomene spuiten (blijkens Publ. dd. 5 Sept.) de 2de en 3de premien toegekend, waardoor geheel aan den geest en de letter van Art. 51 der verordening op de brandweer voldaan is. — Daar echter de blussching van dien brand met die van 4 Julij t. v. in het Oliemagazijn volmaakt gelijk stond, als zijnde door de 2de en 3de aangekomene spuiten bij de eerste even zoo min als bij laatstgenoemde water gegeven, zoo vermeenden de 6 Brand- en 5 Brandspuitmeesters van de wijken 13 en 12 (na 9 Sept.) op de zaak terug te moeten komen en zich omtrent de aan hunne manschappen (zie Publ. 23 Julij) *niet toegewezene* 2de en 3de premie aan HH. Burgemeester en Wethouders te moeten adresseren, en daarbij de 2 gevallen vergelijkende, beweerden zij dat het gevaar van 4 Julij tegen dat van 21 Aug. ruimschoots opwoog, en dit was dunkt mij goed gezien, ten minste in 50 of meer rookende turven op de stookplaats van eene water- en vuurnering zie ik minder bezwaar dan in één enkele pot ziedende Asphalt, te meer als die onder het noodige toevoorzigt met zoo veel goed beleid verhit wordt dat uitwendig zigtbaar wordt datgene wat men zonder voorkennis van Brandmeesters der wijk inwendig knutselt. — Dan hoe goed wij ook dachten een en ander uiteen gezet te hebben, was de dispositie van Hun Ed. Achtb. afwijzend, uithoofde dat (zoo als door HH. Hoofdlieden berigt was) „bij het aankomen der „spuiten 13 en 12 order gegeven was *niet* te werken" enz. en dit strookt met de bloote waarheid. Maar even zoo waar is het ook „dat er *geen order tot dadelijk aftrekken* gegeven werd" en geschiedde zulks nadat de spuiten pl. m. ½ uur wel niet in reserve, doch ik zoude haast zeggen in een toestand „van te zijn of niet te zijn," op het terrein gewacht hadden om te zien of de vlam ook weer te voorschijn kwam, in welk geval zij wel degelijk goede diensten zouden hebben kunnen verleenen. — Op hoe lang of nu de tijd van reserve bepaald is, staat met zoo vele andere zaken in de verordening *niet* beschreven! en doet ook niets af, doch ware het mij vroeger bijgevallen, nl. dat HH. B. en W. volgens den gewonen loop der dingen zich in den regel om nader berigt tot HH. Hoofdlieden wenden en deze niet op een genomen besluit terug „KUNNEN" komen, gewis ik zoude mijn stem tot indiening van gemeld adres niet gegeven hebben; dan het is niet anders en wij moeten er — al is het dan ook met geen vrolijk gezigt of onder het zingen van lofliederen — in berusten, alhoewel bij mij de overtuiging bestond en zal blijven bestaan de premiën verdiend waren, welke overtuiging door de daad gestaafd en door de present geweest zijnde manschappen van de wijk kan bevestigd worden. — Het is intusschen voor mij al zeer duister, hoe of zulk een berigt van HH. Hoofdlieden met den geest en de letter van Art. 51 te rijmen is, en hoe of eigenlijk eene corporatie, zamengesteld uit mannen waarvan de meerderheid een aantal dienstjaren tellen, en die na het eindigen van iederen brand zoo veel mogelijk tot genoegen van partijen eene bevredigende uitspraak over premiën enz. deden, zich ten deze door een der jongere van dit principe lieten afleiden, begrijp ik in het geheel niet; — immers de veeljarige ondervinding waarop zij zich met volkomen regt kunnen beroemen, doet toch meer af dan het doordrijven van een zotten luim die post had gevat in het brein van hem die in den avond van 5 julij in de kl. vergaderzaal boven de Hal, bij zachten N. N. O. wind lijwaarts van mij gezeten was, en aan wiens toon en gebaren ik al dadelijk bespeuren kon, dat het *niet* uitreiken der 2de en 3de premiën door hem „nolens volens" zoude volgehouden worden; en die zelfs — hoe zonderling ook — bij het verhaal — dat hij deed — hoe of de brand zich had toegedragen en door wat omstandigheden die vergezeld was, nog eene onwaarheid (2) opdischte om des noodig het geval, dat toch alreeds meer dan genoeg schitterde, nog beter te doen uitkomen. Hierna werd Art. 51 besproken en onder het vertoonen van een grijnzenden of ironischen lach met den vinger op het woord „KUNNEN" wijzende, trachtte hij mij vergeefs te beduiden dat dit woord door zijne rekbaarheid zeer geschikt was om het *mondeling* verzoek tot ontvangst der premiën schipbreuk te doen lijden. — Dat niemand der vergaderden met dit beweren hoog ingenomen was, spreekt van zelve, daar zulks niets minder dan eene onhoudbare stelling is, en staat het buitendien bij mij paal vast dat onze hooggeachte Heer Burgemeester nooit met zijne handteekening zoude bekrachtigd hebben eene verordening, waarin gemystificeerde woorden, zoo als o. a. dat van „KUNNEN" als dusdanig in de 2de § van Art. 51 zoude opgenomen zijn, en daar Zijn Ed. Achtb. tot groot geluk voor de gemeente herhaalde malen bewezen heeft van mystificatien denzelfden afkeer als ik te hebben, zoo komt de korte toepassing van bovenstaande beschouwingen hier op neder: —

dat daar Hoofdl. en Brandm. allen het nakomen van hunne pligt bezworen hebben, het voor mij aan niet den minsten twijfel onderhevig is er in die belofte ook ligt opgesloten om degeen waarover wij gesteld zijn — al zijn ze dan ook minder in rang — daarom toch naar behooren — dat heet billijk en niet willekeurig — te behandelen en men zich daar te boven tegen beter weten in niet moet zoeken op te dringen, dat de afgelegde eed rekbaar of van eene zoogenaamde achterdeur voorzien is, en van welke deur het gebruik door ieder naar zijne meening en op zijne wijze met den huichelaarsmantel tijdelijk zoude kunnen bedekt worden. — Doch al vonden zulke daden onverhoopt eens plaats en al werden ze met zulk eene mate van schijnheiligheid bedreven, zoodat ze oppervlakkig gezien de goedkeuring van duizend en duizendtallen wegdroegen, dan *zullen* ze daarom toch altijd afgekeurd worden door

DEN OUDSTEN BRANDMEESTER VAN DE 12de WIJK.

29 *October* 1862.

(1) Dit is de juiste datum, en niet die van 26, zoo als vermeld werd.

(2) Den uitleg van dit gezegde ben ik natuurlijk bereid om voor den Kantonregter, met inachtneming der noodige formaliteiten, te verduidelijken en verder toe te lichten, dat wel saprijk doch niet zoet, malsch of vleijend zal zijn.

Koninklijke Nederlandsche

EERSTE LEZING,

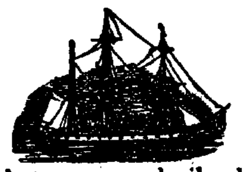
op DINGSDAG den 4den NOVEMBER 1862, des Avonds ten 8½ ure *precies*, in het Vereenigings-Gebouw. Spreker: **Dr. A. PIERSON.** Onderwerp: over **Letterkunde.**

De Entrée is bepaald op **25 Cents** de Persoon, behalve voor de Leden van bovengenoemde Vereeniging, die *met twee dames vrijen toegang* hebben.

De Raad,
JOOST VAN VOLLENHOVEN,
Vice-President.
J. HAVELAAR, *Secretaris.*

FABRIEK VAN
Werktuigen en Toestellen,
van *H. TILKIN-MENTION & Co.*,
te Londoz, nabij Luik, in België.

Groot Assortiment van Verplaatsbare **MACHINEN en TOESTELLEN** voor Werken van Kunst en den Landbouw, in deze Fabriek vervaardigd. Nieuwe Middelpuntvliedende POMPEN, toe te passen op de Locomobielen, en voor wier uitvinding Octrooi is verleend; zij geven 40 pCt. meer Water dan al de bekende Pompen; STOOM-MODDERMOLENS, voor het Ophoogen van Spoorwegen en de Uitdieping van Rivieren, enz., enz.

Naar
MONTE-VIDEO
EN OF
BUENOS-AYRES,
het extra snelzeilend Nederl. gekoperd BARKSCHIP
DOROTHEA HENRIETTE,
Kapit. **D. Smit.**

Adres bij de Bevrachters E. VOGTS & Co. en bij de Cargadoors HUDIG & BLOKHUYZEN en KUYPER, VAN DAM & SMEER.

Winterdienst
MET DE
Nieuwe Schroefstoombootdienst
DIRKSLAND,
TUSSCHEN
DIRKSLAND, ROTTERDAM EN DORDRECHT,
Aanvang der Dienst op
Vrijdag 31 October 1862.

De BILLETTEN van de Afvaart-Uren zijn te verkrijgen bij de Directie te *Dirksland*, en de Agent J. v. D. MADEN, te *Rotterdam*, Haringvliet, wijk 12, n.⁰ 17, en de Agenten in de verdere Plaatsen.

De DIRECTIE.

GENERAL STEAM-NAVIGATION COMPANY.
ROTTERDAM EN LONDEN.

De Stoom-Schepen vertrekken met Passagiers en Goederen geregeld iederen Dingsdag, Donderdag en Zaturdag.

DONDERDAG 30 OCTOBER, 's namiddags 3 ure.

NOVEMBER 1862.

Zaturdag	1,	's morgens	6	ure.	Donderdag 6,	's morgens	11 ure.
Dingsdag	4,	„	9	„	Zaturdag 8,	„	11½ „

VRACHTEN: Groote Kajuit £ 1.7.—, heen en terug £ 2.0.6.
Voor-Kajuit „ —.17.6, „ „ „ „ 1.6.6.

GEBROEDERS SMITH, *Agenten.*

STOOMBOOTVAART
TUSSCHEN
ROTTERDAM, HULL en GOOLE,
Iederen WOENSDAG en ZATURDAG.
Voor PASSAGIERS, GOEDEREN en VEE.

De Stoomboot **KILLARNEY**, Kapit. **Ths. Bollands**, vertrekt van ROTTERDAM naar HULL en GOOLE **iederen Zaturdag.**

Ligplaats: **Nieuwehoofd.**

Adres HUDIG & PIETERS.

ROTTERDAM—GRANGEMOUTH,
in directe verbinding met **GLASGOW,**
door het **Forth-** en **Clyde-Kanaal.**

Het Stoomschip **LOUISE,** Kapit. P. J. VAN DER GRIENT, zal van hier naar GRANGEMOUTH vertrekken ZATURDAG 1 November, des morg. vroeg.

Adres bij *D. BURGER & ZOON.*

STOOMBOOTVAART
TUSSCHEN
ROTTERDAM en HULL.
Voor Passagiers en Goederen.

De Rader-Stoomboot **SEA GULL,** Kapitein J. LEETHAM, vertrekt van ROTTERDAM naar HULL aanstaanden Zaturdag.

Adres bij *J. B. CROL & Co.*

ROTTERDAM EN HULL,
voor PASSAGIERS en GOEDEREN,
met de Stoomschepen

SWALLOW, ... } IEDEREN
OCEAN QUEEN, } Woensdag en Zaturdag.

Het Stoomschip **SWALLOW,** Kapit. CH. HARDY, vertrekt van ROTTERDAM naar HULL Zaturdag 1 November 1862, des morgens vroeg.

Adres bij *SEEUWEN & Co.*

STOOMBOOTDIENST
TUSSCHEN
ROTTERDAM en BERG[EN]
via HULL.

Het Stoomschip **AMICITIA,** Kapit. KOEKKOEK, zal van hier naar **BERGEN** (*via* ...) vertrekken ZATURDAG 1 November, des m[orgens] vroeg.

Adres bij de Agenten *D. BURGER & ZO[ON].*

LIVERPOOL WOOL SAL[E]

On WEDNESDAY 5th NOVEMBER 18[62], 4 o'clock, at the Cotton Sales Room, Ex[change] Buildings:

600	Bales	MOGADOR,
737	„	GREASY COTTON,
301	„	LIMA FINE UNWASHED,
400	„	EGYPTIAN,
350	„	BUENOS AYRES,
500	„	OPORTO AND SPANISH,
150	„	WASHED TURKEY,
60	„	ITALIANS,
150	„	SUNDRIES,
3000	Ballots	PERU,
6248.		

Apply to PERKINS & ROBINS[ON],
Wool Brokers, *Liverpool.*

Notarishuis te Rotterdam

HEDEN, Donderdag den 30 October 1862,
des namiddags ten 5 ure,

AFSLAG VAN:

Een PAND en ERVE met PAKHUIS, aan de n/z. van de Wijnhaven, 2—234. Trekgeld *ƒ* 18,90[0].

Een PAKHUIS met KANTOOR, ZOLDERS en ERVE, aan de w/z. van de Groote Wijnbrugstraat, 1— Trekgeld *ƒ* 6200.

Een PAND, bestaande in WINKELHUIS met BOVENHUIS, aan de w/z. van den Schied. Dijk, 3— Trekgeld *ƒ* 15,350.

Een PAND en ERVEN, in de Boymansstraat, 5—15. Trekgeld *ƒ* 15,200.

Een PAND en ERVE, aan de w/z. van de Zandstraat, 5—202. Trekgeld *ƒ* 10,500.

Een PAKHUIS en ERVE, in den Kuipersgang, aan de w/z. van de Schrijnwerkerssteeg, 4—287. Trekg. *ƒ*

VEILING VAN:

2 B. 67 R. 36 E. WEI- en BOUWLAND, aan den Blommerdijkschen Rijweg, aan den oosthoek den nieuw aangelegden Singel.

Een PAND met TUIN en ERVE, aan het Plein der Veemarkt, 14—341.

Een PAND met TUIN en ERVE, naast het vorige Perceel, 14—341 *a.*

Een PAND met TUIN en ERVE, naast het vorige Perceel, 14—341 *b.*

Een PAND en ERVE, aan de Delftschevaart, 6—330.

Een PAND en ERVE, aan de n/z. van de Jonkmansteeg, 3—266.

Een TUIN met HUIZING en een Perceel WEILAND, op den hoek van de Eendragtslaan, nabij Schiedamschen Singel, 15—424.

ABSHAUBBIN'S
Anti-Rhumatische Watten.

Tot heden was er nog geen middel bekend, dat zoo onfeilbaar alle Rhumatiek geneest als de onschatbare uitvinding van ABSHAUBBIN. De volgens zijne ontdekking bereide **Watten,** bij vele lijders aan het zoo gevreesde Rhumatiek reeds zoo gunstig bekend, beginnen meer en meer de aandacht van HH. Geneeskundigen te trekken, zoodat zij door HEd. zeer worden aanbevolen. Lijders, die geheel door het Rhumatiek verstijfd waren, zijn door de aanwending dezer Watten binnen weinige uren zoo volkomen hersteld, dat zij niet alleen van hunne pijnen bevrijd waren, maar zelfs den zwaarsten veldarbeid konden verrigten. Daarenboven hebben zij nog dit voordeel boven andere geneesmiddelen, dat zij zonder eenige ongerustheid ook door den minst kundigen kunnen worden gebruikt, daar ze niet het geringste nadeel kunnen te weeg brengen of aan andere gelijktijdig gebruikte geneesmiddelen schadelijk zijn.

Deze heilzame Watten worden alleen **echt** verkocht bij den Hoofd-Depôthouder A. BREETVELT Az. te Delft, door wien de Blaauwe Billetten, waarin ieder Pakje is gewikkeld, zijn onderteekend en waarop tevens voorkomen de namen der Depôthouders, waar dezelve alleen en uitsluitend zijn te verkrijgen, waarop men, tot voorkoming van bedrog, wel heeft te letten. Prijs per Pakje 30 Cents.

A. BREETVELT Az.,
Delft, Groote Markt, naast de Waag,

Verdere Depôts:

Te Rotterdam uitsluitend bij J. H. Keller, Weste Wagenstraat; A. Reynardt, Hoogstraat, bij het Oostplein, en verder te

Amsterdam, H. J. Renken, hoek Vijgendam en Warmoesstraat.
Idem, W. A. Schade & Zonen Leydschestr., in de Vlijt.
Idem, A. J. ten Veldhuys, Rapenburg.
Idem, C. W. Eyfert, Vijzelstraat, bij den Singel.
Idem, Mej. C. J. Blank, Kalverstr., bij den H. Weg
Idem, J. C. Schwengel & Greef, Rheestraat, bij de Keizersgracht, in de Nieuwe Fakkel.
Idem, D. Aders, Prinsengracht, bij de Noorderm.
Haarlem, H. J. Theunisse, Gierstraat.
Idem, S. M. en J. Weeveringh, Anegang.
Hoorn, Gez. Lippitz.
Alkmaar, D. Boots.
Enkhuizen, Weduwe B. Meyknecht.
Purmerend, W. en B. Wiebols
Medemblik, Mej. Wed. E. M. Engel.
Edam, G. A. Köhne.
Schagen, S. Keet.
Nieuwediep, H. D. Schlüter.
Zaandam, M. Vriend.
Weesp, Gebr. Reckers.
Naarden, J. Essen.
Hilversum, A. Schravendijk
Laren, W. C. Velthuyzen.
Assendelft, H. Deters.
Krommenie, Gebr. Meyding
Venhuyzen, Gebr. Frese.
Westwoud, L. Appelman.
Beverwijk, B. H. Zurlohe.
Uitgeest, J. E. Zurlohe.
Zuid-Scharwoude, G. W. Böttger.
Barsingerhorn, J. B. Upman
Grootebroek, M. R. C. Lippitz.
De Rijp, B. D. van Weede.
Wieringerw., Wed. W. Mars.
Eijerland (Texel), Wed. Jongerling.
Burg en Omstr. (Texel), Wed. Buykes.
Zwolle, Mej. G. Terhorst.
Deventer, Wed. J. W. Sauer.
Kampen, J. H. ten Hagen.
Enschedé, Wed. A. Stevens.
Almelo, M. Slits.
Hasselt, van der Vecht.
Steenwijk, K. Timmermans.
Blokzijl, D. van Gelder.
Oldenzaal, T. Kreymborg.
Delden, A. B. Gerritsen.
Dalfsen, R. Frijling.
Goor, A. J. Hoek.
Olst, P. Hempenius.
Dedemsvaart, B. Barends Jr.
Noord-Wolde, F. A. Fischer.
Wijhe, J. H. Thöben.
Utrecht, A. J. v. d. Berkhof.
Idem, M. J. C. Ham.
Amersfoort, Philip Meijers.
Wijk bij Duurstede, Blancke en Kloek.
Zeyst, Wed. W. J. van Meekeren.
Soest en Baarn, Gebr. van Dijk.
Mijdrecht, Gebr. Bruning.
Breukelen, J. Vlaanderen.
IJsselstein, M. Battenburg.

Openbare Verkooping
te SCHIEDAM,

op HEDEN 30 October 1862, des namiddags één ure, binnen de Koopmansbeurs, van:

Ca. 220 Lasten ROGGE,

door Zeewater beschadigd, aangebragt van Berdiansk met het Schip *Clara Wilsnach*, Kapit. *H. Jäger*, liggende in Ligters en deels op Zolder. Nader onderrigt bij de Heeren P. GOETZEE en J. BAKKER, Schiedam, en WM. & ALBs. SMALT & Co., Rotterdam.

De Notaris *JAN LEENDERT LOS*, te Klaaswaal, is voornemens op Woensdag den 19 November 18[62], 's voormiddags 11 ure, in het Logement *het W[apen] van Cromstrijen*, te Numansdorp, in ééne Zitting in het openbaar te Verkoopen:

1.⁰ **2 Bunders 99 Roeden 83 Ellen**

WEILAND,

gelegen in den polder het Oudeland van en te Strijen, belend N. den Heer *J. van der Linden*, W. Vrouwe Douairière *van de Wall van Puttershoek*, O. Vrouwe *van der Meulen*, en Z. den Oudendijk, Kad. sectie ns. 184, 185 en 186. Grondlasten 1862 *ƒ* 15.75 den hoop. Polderlasten *ƒ* 6.— den hoop. Te aanvaarden Kersmis 1862, onder gestanddoening der Huur ten behoeve van ADR. KLUIFHOOFD, te Numansdorp, tot Kersmis 1863, voor *ƒ* 180.— den hoop 's jaars.

2.⁰ **Ter Afbraak:** eene goed onderhoudene

BOUWSCHUUR,

staande aan de Voorstraat te Numansdorp, geg. n.⁰ 2, lang 17 Ellen, breed 10½ Ellen en hoog 4 Ellen, van Hout gebouwd met Pannen Dak, voorzien van POMP, STALLINGEN en andere Gerieflijkheden. Dadelijk te aanvaarden.

Nadere informatien te bekomen ten Kantore van voorn: Notaris.

SCHOUWBURG
COOLSINGEL.
Vrijdag 31 *October. Aanvang 7 ure.*

MARGARETHA FORTIER, Tooneelspel in vier Bedrijven en een Voorspel **de Kers-Avond,** naar het Fransch, vertaald door *C. H. Hoving.*

Zaturdag 1 *November. Aanvang 7½ ure.*
16de Voorstelling van het doorloopend, 9de Voorstelling van het Zaturdag Abonnement.

JESSONDA, grosse Oper in 3 Acten, von GEHE. Musik von L. SPOHR.

VERTREK der SPOORTREINEN.
Hollandsche Spoorweg.

Van Rott. naar Amsterdam: 7.25, 11.40, 3.25, 7.45.
„ „ alleen n. 's Hage: 10.30 's morg., 5.30 's namid., 9.45 's avonds.
„ Amst. naar Rotterdam: 8.30, 11.25, 4.30, 7.40.
„ 's Hage n. Rott. 8.30, 10.41, 1.30, 4.13, 6.43, 8, 9.55.
Aankomst te Rott.: 9.15, 11.30, 2.15, 5, 7.30, 8.45, 10.40.

Spoorweg Antwerpen-Rotterdam.

Van Rotterdam: 10.30 's morg. en 3.10 's namidd.
„ Breda: 6.45 's morg., 12.40 's midd. en 5.35 's namidd.
„ Antw.: 7.50 's morg., 12.20 's mid., en 5.50 's namidd. de laatste alleen tot Breda en Moerdijk.

Rijn-Spoorweg.

Vertrek van:
Rotterd.: 6.55, 9.50, 12.25, 2.10 (werkd.), 5.55, 9.15.
Amst.: 7.25, 10.25, 12.30, 4.30 (werkd.), 6.35, 9.10.
Arnh. n. Utr.: 6.30, 9.37, 11.55, 1.— (werkd.), 5.55.
Utr. n. Rott: 6.10, 8.40, 11.40, 1.15, 5.35 (werkd.), 7.50.
Gouda n. Rott.: 7.30, 9.20, 12.44, 1.53, 6.27 (werkd.), 8.40.
Aank. te Rott.: 8.15, 9.55, 1.15, 2.15, 7.05 (werkd.), 9.20.

Gedrukt en uitgegeven bij
G. en C. A. VAN REYN, te Rotterdam.

BIJVOEGSEL,

behoorende tot de

ROTTERDAMSCHECOURANT

VAN

DONDERDAG 30 October 1862, N.º 259.

KENNISGEVING.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS van ROTTERDAM, doen te weten: dat is afgekondigd de Verordening, houdende bepalingen ter uitvoering der voorschriften van het Koninklijk besluit van 3 November 1861 (Staatsblad n.º 95), regelende de Verpligting tot het doen van aangifte voor de bevolking-registers, en dat die, opgenomen in het Gemeenteblad van Rotterdam n.º 21, verkrijgbaar is ter Plaatselijke Secretarie, tegen betaling van zes centen.

Rotterdam den 29 *October* 1862.

Burgemeester en Wethouders voornoemd,

de Secretaris, J. L. NIERSTRASZ. *de Burgemeester*, J. F. HOFFMAN.

STATEN-GENERAAL.

Tweede Kamer.

Zitting van Woensdag 29 October.

De Kamer besluit op voorstel des Voorzitters: 1º, om de in de bijeenkomst van gisteren ingekomen missives van de heeren Anemaet, Jespers en Lycklama voor kennisgeving aan te nemen; 2º, om de gisteren ingekomen ontwerpen van wet te doen drukken, ronddeelen en te verzenden naar de afdeelingen; 3º, om de ingekomen verzoekschriften te stellen in handen van de commissie voor de petitien, en de ontvangen boekwerken te plaatsen in de boekerij der Kamer.

De Voorzitter doet mededeeling, dat heden zijn ingekomen zeven ontwerpen van wet tot bekrachtiging van provinciale belastingen. — Drukken, ronddeelen en verzenden naar de afdeelingen.

Ook deelt de Voorzitter mede, dat zijn ingekomen onderscheidene bescheiden en adressen. Onder deze bevindt zich een adres van den heer mr. de Hartogh, officier van justitie te Amsterdam, vergezeld van eene nota van bedenkingen tegen het verslag der commissie, in wier handen zijn gesteld de inlichtingen der Regering betrekkelijk de uitzetting van den vermeenden graaf d'Hombres, gelijk mede een adres van den weleerw. heer Rosenburg, vroeger opperrabijn te Groningen, zich beklagende over het door hem verkregen ontslag uit zijne waardigheid.

Al deze adressen worden gesteld in handen van de commissie voor de petitien.

Nog geeft de Voorzitter kennis, dat het eindverslag van de Commissie van Rapporteurs gereed is over de wetsontwerpen tot vaststelling van hoofdstuk I, II, VII *A* en X der Staatsbegrooting voor 1862 en de wet op de middelen. — Drukken, ronddeelen en den dag van beraadslaging over de begrootingwetten voor 1863 nader te bepalen.

Eindelijk geeft de Voorzitter berigt, dat sedert de jongste zitting door de commissie van enquête voor de marine haar verslag is uitgebragt, dat dit is gedrukt en aan de leden rondgedeeld. Hij stelt voor dat verslag aan de orde te stellen op vrijdag aanstaande, des middags ten twee ure. — Hiertoe wordt onmiddellijk besloten.

De heer *van Nispen* vraagt hierop het woord. Hij zegt, dat zoo straks door de Kamer is besloten de wetsontwerpen tot onteigening van perceelen ten behoeve van den spoorweg van Bergen-op-Zoom naar Goes en ten behoeve van den spoorweg van Utrecht naar Kuilenburg tusschen den Noorder- en Zuiderlekdijk, in de bijeenkomst van gisteren ingekomen, naar de afdeelingen te verzenden. Intusschen moet hij opmerken, dat de Memorien van Toelichting over deze wetsontwerpen weinig licht verspreiden en dat dit licht voornamelijk moet geput worden uit de bescheiden, door de Regering ter griffie nedergelegd. Daartoe heeft den leden echter de noodige tijd ontbroken. Hij wil daarom aan de Kamer het voorstel doen, het besluit om deze ontwerpen naar de sectien te verzenden nog eenige dagen uit te stellen.

De heer *Hugenholtz* meent, dat, indien de meerderheid van eene der afdeelingen, ten einde omtrent eenig wetsontwerp licht te verkrijgen, mogt goedvinden het onderzoek daarvan uit te stellen, haar dit volkomen vrijstaat, maar dat dit de Kamer niet mag weerhouden om te bepalen, dat deze ontwerpen reeds nu naar de afdeelingen zullen worden verzonden.

De heer *van Nispen* wijst er op, dat meermalen het besluit der centrale afdeeling in eene openbare vergadering door de Kamer is gereformeerd.

De heer *Dullert* herinnert, dat volgens het Reglement van Orde de regeling van het onderzoek in de afdeelingen is opgedragen aan de Centrale Afdeeling, en dat het daarom geen regel mag worden om die regeling over te brengen op de openbare vergadering. Hij meent ook dat deze wetsontwerpen, reeds eenigen tijd ingezonden, waaromtrent men allen tijd heeft gehad om de daartoe betrekkelijke bescheiden na te gaan, allezins geschikt zijn om terstond te worden onderzocht.

De heer *van Nispen* blijft ontkennen, dat aan de Kamer daarvoor genoegzame tijd is gegund. Hij verlangt volstrekt geen lang uitstel, maar is met een kort uitstel voldaan.

De heer *van Lynden*, van oordeel dat slechts, indien daartoe voldoende redenen bestaan, van het besluit der Centrale Afdeeling mag worden afgeweken, meent, dat deze hier aanwezig zijn, en leidt dit af uit het woord: *waarschijnlijk*, op de convocatie-biljetten van de Vergadering van gisteren voorkomende. Daaruit toch blijkt, dat de Centrale Afdeeling weifelde of de bedoelde ontwerpen reeds dadelijk in de afdeelingen konden worden onderzocht.

De heer *Dullert* spreekt dit tegen. De bijvoeging van dit woord is alleen geschied ten gevolge van de vrees, dat geen genoegzaam getal leden gisteren mogt tegenwoordig zijn, eene vrees die gegrond is gebleken.

De beraadslagingen worden gesloten. Het voorstel van den heer van Nispen, in stemming gebragt, wordt *verworpen* met 21 tegen 20 stemmen.

Voor de heeren: Hoffman, Groen, Nolthenius, van Foreest, Begram, van Eck, Westerhoff, Hoekwater, van der Kun, van Bosse, Kien, de Meester, van Mulken, Mijer, Wintgens, van Lijnden, Heidenrijck, Storm van 's Gravesande, van Nispen en Taets.

Tegen: de heeren Hugenholtz, van Goltstein, Blom, van Voorthuyzen, Luyben, Kappeyne, Heemskerk Bz., Hoynck, Reinders, Idserda, de Bieberstein, van Loghem, Dullert, Cool, Zijlker, Blussé, Cornelis, van Heukelom, Fransen van de Putte, Godefroi en de Voorzitter.

De zitting is daarna gescheiden.

STAATSBEGROOTING voor 1863.

MEMORIËN VAN ANTWOORD OP DE VOORLOOPIGE VERSLAGEN.

Vde Hoofdstuk.

(Binnenlandsche Zaken.)

Ten aanzien der aanmerkingen, waartoe in drie afdeelingen de vergelijking van het voor 1863 voorgedragen cijfer van dit Hoofdstuk der Staatsbegrooting met dat, voor 1862 toegestaan, aanleiding gaf, roept de Minister het antwoord in, dat door andere leden is gegeven. Dat uitgaven, waarvoor men nog geen cijfers kon noemen, buiten de begrooting moesten blijven, spreekt van zelf. Maar getrouwelijk is alles, waarvan de cijfers berekenbaar waren, in de ontworpen begrooting opgenomen.

De Minister had niet durven verwachten, dat naar meer ontwerpen van wet, dan reeds aan de Kamer zijn voorgelegd, op dit oogenblik zou zijn gevraagd. Hij wijst op den tijd, dien de overweging van gewigtige voorstellen bij de Kamer kost, en op den stand van behandeling der ingediende ontwerpen. Men zal dan met hem van oordeel zijn, dat het geenszins doeltreffend is, al ware het mogelijk, gedurig nieuwe ontwerpen in te zenden, die, van de eene Zitting in de andere gesleept, eindelijk het aanzien van lastposten verkrijgen. Beter schijnt het voor Gouvernement en Vertegenwoordiging, met de eerste volle belangstelling en inspanning wat men begint ook af te doen. En wanneer dit met al de reeds ingediende ontwerpen in deze Zitting geschiedt, mogen Gouvernement en Vertegenwoordiging zich geluk wenschen.

De indiening van een ontwerp van wettelijke regeling van de exploitatie der spoorwegen zal nu spoedig kunnen geschieden. Inlichtingen over de nieuwe militie-wet zullen eerst kunnen gegeven worden wanneer die wet volledig zal werken, en mededeelingen over den invloed der schoolwet zijn aan afzonderlijke jaarlijksche verslagen voorbehouden. Mededeeling eindelijk van de inzigten des Gouvernements over de regeling van het hooger onderwijs en van de schutterijen zal, meent de Minister, bij indiening van de daartoe betrekkelijke ontwerpen aan de orde zijn.

De wensch, in eene der afdeelingen geuit, dat de werkzaamheden van het Departement van Binnenlandsche Zaken tusschen twee Ministers mogten worden verdeeld, geeft den Minister geene aanleiding tot eenige nieuwe opmerking.

Wanneer tot de herziening der jaarwedden wordt besloten, waarvan in de toelichtende memorie sprake is, zal van zelf op de bezoldiging der leden van Gedeputeerde Staten en der griffiers van de Staten worden gelet. Voor eene afzonderlijke regeling dier bezoldiging schijnt geen voldoende grond. Ook de bezoldiging der leden van Gedeputeerde Staten, vergeleken met die van ambtenaren, welke met werkzaamheden zijn overladen, schijnt allezins voldoende.

Op de beslissing der Kamer omtrent de militiepligtigheid van hier te lande verblijf houdende zonen van Nederlanders, die ter zake van 's Lands dienst in 's Rijks overzeesche bezittingen wonen, zal de Minister niet vooruitloopen, en hij vergenoegt zich dus met een toestemmend antwoord op de vraag, of bij de beschikking van den 15 september op het adres van de opvoedings maatschappij wordt volhard. Tot dusver deden zich geene gronden voor om op die beschikking terug te komen en alzoo de hier te lande wonende zonen van Nederlanders, die ter zake van 's Lands dienst in 's Rijks overzeesche bezittingen wonen, gelijk te stellen met hier te lande wonende zonen van buiten 's Lands gevestigde vreemdelingen.

Geenerlei verpligting is op de gemeenten gebragt, om gelden voor het aanwerven van vrijwilligers op de gemeentebegrooting te brengen. De keus omtrent de middelen, om het door de gemeente te leveren aandeel in de ligting uit vrijwilligers zamen te stellen, is, zooveel de Minister zien kan, geheel vrijgelaten.

Het verlangen van eenige leden, dat op de begrooting een post tot aanwerving van vrijwilligers voor de militie wierd gebragt, hangt zamen met een ander stelsel dan dat der tegenwoordige militiewet. En dat het voor de sterkte der militie voordeelig zou zijn, zoo de Regering zoodanigen maatregel nam, is meer dan twijfelachtig.

Sedert de ontbinding van de Rijkscommissie voor statistiek staat op nieuw elk departement van algemeen bestuur voor de statistieke werkzaamheden op zich zelf. Tusschen het Departement van Binnenlandsche Zaken en de provinciale besturen bestaat door middel van de provinciale bureaux van statistiek een geregeld verband, welke laatste door tusschenkomst van de Commissarissen des Konings zorgen voor de uitvoering der algemeene voorschriften door de gemeentebesturen.

De Minister zal nagaan, op welken eenvoudiger, beknopter voet het Statistisch Jaarboekje voort te zetten, zoodat het zich hoofdzakelijk tot hetgeen door anderen toch van de Regering zou moeten ontleend worden, bepale.

Hetgeen door eenige leden gezegd wordt van „plannen tot verbetering onzer rivieren, die bij den Minister schijnen te bestaan," weet de Minister niet te huis te brengen. Waarop wordt gedoeld?

Dat de Minister, zoo als in de Toelichtende Memorie werd gezegd, geen vriend is van splitsing van „hetgeen tot voordeel van de dienst verbonden blijft," kan niet anders. Of de tegenwoordige splitsing belemmerend voor de dienst zij, daarover zal hij de ervaring uitspraak laten doen. Mogt zij blijken niet in het algemeen belang te zijn, dan is hij wel verzekerd de Kamer tot herziening bereid te zullen vinden.

Op de daartoe betrekkelijke vraag heeft de Minister de eer te antwoorden, dat, zijns inziens, aan de voorstellen van de commissie van ambtenaren van den waterstaat, betreffende eene meer doortastende oeververdediging in Zeeland, door de Regering geen gevolg is te geven, alvorens vast sta, welk bedrag ten laste der polders behoort te komen.

Het is niet de meening de in te stellen bouwcommissie met dezelfde werkzaamheden te belasten, welke thans aan den landsbouwmeester zijn opgedragen. De commissie zal niet alleen adviseren, maar tevens en vooral zijn eene commissie van controle over al de landsgebouwen; het maken zelf der ontwerpen voor nieuwe gebouwen zal in den regel buiten de commissie geschieden.

Dat het doel, waarnaar men streven moet, beter zou te bereiken zijn indien, telkens wanneer een nieuw landsgebouw moest worden gesticht of eene belangrijke herstelling verrigt, eene tijdelijke commissie van bekwame bouwkundigen wierd bijeengeroepen, kan niet worden toegestemd. Ook het denkbeeld wordt afgekeurd om, indien het instellen van tijdelijke commissiën onuitvoerlijk bleek te zijn, voor de te stichten gebouwen van eenigen omvang eene prijsvraag uit te schrijven. Wie zou dan tusschen de verschillende antwoorden, welke op de prijsvraag inkwamen, met kennis van zaken eene keuze moeten doen?

De betrekking van adsistent-bouwmeester kan, bij instelling der commissie, vervallen. De voor den tegenwoordigen titularis uitgetrokken som moet echter behouden blijven, om te gemoet te kunnen komen in de behoefte, welke de commissie waarschijnlijk aan beambten in hare dienst zal hebben.

Voor het geval de vrees, in het Verslag geuit, zich mogt verwezenlijken, en geen bekwame architecten konden gevonden worden, om zich op een tractement van *f* 2500 naar 's Hage te verplaatsen, wordt het artikel met *f* 1000 verhoogd.

Nadat de Minister, wegens gebrek aan ruimte in de zaal, het plan heeft moeten opgeven om in de groote zaal van het Binnenhof onze ethnographische verzamelingen tot een geheel te brengen en te doen ontvouwen, overweegt de Minister thans, of de zaal voor een vaderlandsch oudheidkundig museum zal zijn in te rigten. Aan den wensch, om al wat op het Binnenhof bestaat zooveel mogelijk onaangeroerd te laten, zoo lang de plannen van verbouwing niet zijn vastgesteld, zal gevolg worden gegeven.

In het verslag wordt hierbij vooral gewezen op de vergaderzaal der Eerste Kamer en op de Trèveskamer.

Een nader onderzoek zal moeten uitmaken of, zoo als sommigen vermoeden, in de schildering van den bouwvalligen toestand der gebouwen op of nabij het Binnenhof eenige overdrijving heerscht. Het schijnt echter buiten twijfel, dat het plafond van de vergaderzaal der Eerste Kamer en ook de Trèveskamer niet in den tegenwoordigen toestand zullen zijn te behouden. Om de historische herinneringen, aan die zalen verbonden, in geen geval te doen verloren gaan, zoo als zelfs bij eene restauratie ligtelijk kon geschieden, wordt aanvankelijk van het straks genoemde plafond eene schets vervaardigd.

Het gevoelen, dat het gebouw van het Departement van Binnenlandsche Zaken in slechten toestand verkeert, berust op meer dan op het slechts gedeeltelijk bezwijken van een huisje aan den Vijver. De Minister zou alleen daarom niet tot eene voor hem lastige verhuizing voor een deel zijner ambtenaren naar het gebouw, vroeger bij Koloniën in gebruik, hebben besloten. Zelfs voor een niet-deskundige was het bij onderzoek te zien, dat een gedeelte van het gebouw van Binnenlandsche Zaken met instorting werd bedreigd.

Het verschil over den toestand der Roomsch-Katholieke kerk op het Binnenhof vloeit gedeeltelijk daaruit voort, dat de kerk zelve in voldoenden staat verkeert, doch de fundamenten der gevelmuren en de gewelven boven de kelders, waarop de kerk rust, voorziening vorderen.

Sedert jaren vindt men op de Staatsbegrooting een post voor de gazverlichting in het Binnenhof. Tot 1843 bestond zelfs, onder beheer van het Rijk, eene inrigting voor die verlichting. Sinds dien tijd wordt het gaz door de fabriek alhier, ten koste van het Rijk, geleverd. Het is niet waarschijnlijk, dat de gemeente bereid zou bevonden worden zich die verlichting aan te trekken; zij voorziet evenmin in de instandhouding der bestrating in het Binnenhof.

Nu reeds, nog vóór den winter, welke op de stroomen een zoo grooten invloed kan uitoefenen, met juistheid in de bijzonderheden op te geven hoe de gelden, voor 1863 toe te staan voor de algemeene verbetering der rivieren, worden verwerkt, kan niet wel. Iets anders ware het indien voor eenig bepaald aangewezen riviervak mededeeling der plannen, voor zoover die reeds tot rijpheid zijn gekomen, wierd gevraagd.

De som van *f* 108,000, voor de voltooijing van het Apeldoornsche kanaal uitgetrokken, hoezeer hooger dan de Minister zelf had gewenscht, wordt vereischt om het kanaal aan zijne bestemming te doen beantwoorden en het kanaal daarvoor in bruikbaren toestand te brengen.

Gelijk reeds in den toelichtenden staat is gezegd, wenscht de Minister nog in dit jaar tot eene regeling der sedert lang aanhangige zaak van het *kanaal van Steenenhoek* te geraken.

Het Gouvernement is op dit oogenblik in briefwisseling met de Commissie van beheer der nalatenschap van Z. M. Willem II, om, behoudens de latere goedkeuring der wetgevende magt, tot eene schikking te geraken met betrekking tot de voldoening der grootendeels in handen der Hooge Erfgenamen zijnde obligatiën van de geldleeningen ten laste van het kanaal aangegaan.

De bedoeling is thans, het kanaal, waarbij overigens genoeg belangen zijn betrokken om het van algemeen belang te noemen, ten bate en ten laste van het Rijk te nemen.

De Minister herinnert de reden, in de Memorie van Toelichting medegedeeld, waarom hij in de tegenwoordige *splitsing der artikelen voor subsidiën* eenige wijziging noodig acht. Bij ineensmelting, onder de voorgestelde benaming, van de posten, op de begrooting voor 1862 onder artt. 92 en 93 voorkomende, zal de Regering niet minder gebonden zijn dan zij nu is.

Niet ligt zal een der doorloopende subsidien te midden van het jaar vervallen, en het is dus voor het gebruik der toegestane gelden geheel onverschillig, of de doorloopende subsidien al dan niet bij de afloopende worden gevoegd.

Het eenig doel der wijziging is, gelijk in de toelichtende Memorie werd gezegd, te voorkomen dat uit de benaming *doorloopende* subsidien het denkbeeld ontsta, dat de bijdragen altoosdurend of onherroepelijk zijn.

Wat de rangschikking van een tweetal subsidien, welke, volgens het Verslag, ten onregte onder de *doorloopende* subsidien of die voor *onderhoud* zouden zijn gebragt, aangaat, zal men willen opmerken dat er in de voorgedragen begrooting van *doorloopende subsidien* in het geheel geen sprake is.

De Minister vleit zich in de tegenwoordige Zitting eene voordragt te zullen kunnen doen tot het verleenen eener bijdrage voor de *waterwegen in Groningen*.

Die voordragt zal geschieden, afgescheiden van de zaak der Ommelanderkas.

Er bestaat geen bezwaar om, ingevolge den te kennen gegeven wensch, in het vervolg ook op den toelichtenden staat aan te wijzen over hoe veel jaren de nieuw te verleenen subsidien zullen loopen, hoezeer dit eigenlijk, wanneer die aanwijzing in de Memorie van Toelichting voorkomt, overbodig is.

De zaak der verbetering van de haven te Middelharnis is nog bij het gewestelijk bestuur aanhangig en, zoo als uit de berigten moet worden opgemaakt, daar nog niet ver genoeg gevorderd, dat de Staten in hunne wintervergadering omtrent het verleenen van tegemoetkoming zullen kunnen beslissen. Hoezeer het den Minister leed doet, kan er dus vooreerst nog geene voordragt tot het toekennen van een Rijks-subsidie worden gedaan.

In de Memorie van Toelichting zijn uitvoerig de redenen ontwikkeld, die tot verhooging van het aanvankelijk genoemde Rijks-subsidie tot verbetering van de haven te Brouwershaven aanleiding hebben gegeven. Bij vergelijking van het bedrag van dit subsidie met hetgeen door de provincie Zeeland wordt verstrekt, worde niet uit het oog verloren, dat de haven van Brouwershaven voor die provincie niet gelijk staat met andere gesubsidieerde werken van bijzonder provinciaal belang. Die haven is, behalve voor de Rijks-loodsdienst en de dienst der in- en uitgaande regten, vooral van gewigt voor de groote scheepvaart, en bij deze zijn de belangen der Zuidhollandsche koopsteden inderdaad nog meer betrokken dan die van de provincie Zeeland. Men betoonde zich zelfs aanvankelijk in Zeeland ongenegen, iets voor de havenverbetering bij te dragen. Nu echter de Staten niet slechts hunne medewerking hebben verleend, maar zelfs, voor de uitvoering van het later, meer volledige plan, de toegezegde bijdrage hebben verhoogd, heeft de Minister, uit hoofde van den exceptionelen toestand waarin de gemeente Brouwershaven te dezen opzigte verkeert, gemeend niet te moeten vasthouden aan de, overigens zoo veel 't kan, in acht genomen voorwaarde om van wege het Rijk geen hooger subsidie te verleenen, dan door de provincie wordt toegekend. Het streng vasthouden aan die voorwaarde zou zekerlijk het tot stand komen dezer zoo dringend noodige verbetering verijdelen.

Ook het nut van den weg van Akkrum naar Beetsterzwaag wordt door den Minister nader betoogd.

Zoo als in het Voorloopig Verslag wordt herinnerd, hebben de Staten van Gelderland zich ongenegen verklaard om aan de polderbesturen in de kosten van *herstel der doorbraken van den jongsten watersnood* ondersteuning te verleenen. Aandrang van de Regering, om het gewestelijk bestuur tot een gunstig besluit te bewegen, heeft niet gebaat. In dien stand der zaak heeft de Minister, hoezeer met het lot vooral van een der hulpbehoevende polderdistricten bewogen, geen grond gevonden om het verleenen eener Rijksbijdrage voor te stellen. In het stelsel der Grondwet en der provinciale wet, die op dit punt een vorigen toestand bevestigen, is de waterstaat der waterschappen in de eerste plaats *provinciaal*. De eerste gemeene band is de provincie, de wijdere band is het Rijk. Eischt een hulpbehoevend waterschap tegemoetkoming, dan is de provincie de eerst geroepene, daarna het Rijk.

Dat voorziening aan eenig werk, ten gevolge van den watersnood in Gelderland noodig, bij gebreke van tusschenkomst der Regering, niet zou hebben plaats gehad, is den Minister niet bekend.

Van het reglement, bedoeld bij art. 24 der politiewet op de spoorwegen, moest, even als van andere reglementen, de uitvaardiging achterwege blijven, daar tijd tot volledig onderzoek nog ontbrak. Het geldt hier een zamenstel van bepalingen van wijden omvang. Intusschen bleef het ontwerp niet liggen.

Dat het voortdurend niet aan klagten ontbreekt over de onregelmatigheid in de dienst der spoorwegen, nalatigheid of niet behoorlijk toezigt, wil de Minister aannemen, schoon het niet wordt bevestigd door de weinige klagten, welke ter kennis van de Regering zijn gebragt. De Minister is volstrekt niet genegen nalatigheid in de dienst te verschoonen, maar om maatregelen daartegen te kunnen nemen, moet hij bepaalde, feitelijke grieven kennen.

De meening, dat niet met zoo veel kracht aan de *Staatsspoorwegen* wordt voortgewerkt als mogelijk ware, is, zoo algemeen gesteld, voor beantwoording niet wel vatbaar. Wanneer in bijzonderheden wordt opgegeven waartegen de klagt gerigt is, zal de Min. gaarne onderzoeken.

Betreffende aanvragen om concessie en verleende concessien voor de lijnen, in het Verslag genoemd, kan, onder gelijke opmerking, het volgende worden medegedeeld:

1º, Leyden-Woerden en 's Gravenhage-Gouda. De behandeling van de gedane aanvrage is doorkruist door onderhandelingen tusschen de Hollandsche IJzeren en de Nederlandsche Rhijnspoorweg-Maatschapij over eene verbinding van de beide diensten en den aanleg van de aansluiting te Rotterdam. Die onderhandelingen zijn thans zoo ver gevorderd, dat de Minister zich vleit den uitslag weldra aan de Kamer kenbaar te kunnen maken.

2.º Lijnen in Staats-Vlaanderen. Drie vragen zijn gedaan tot het erlangen van concessie voor de verbinding van Neuzen met de Belgische spoorwegen in de rigting van Gent, Lokeren en St. Nikolaas (Mechelen). Door een der aanvragers is voorgesteld de drie ontworpen lijnen te doen zamenkomen te Axel, en ze van daar in ééne lijn vereenigd te doen doorloopen tot Neuzen.

Thans is te beslissen, of het ontwerp van drie verbindingen, te Axel zamenloopende, waarvan de verwezenlijking ook uit anderen hoofde geenszins verzekerd schijnt, niet behoort te worden opgegeven, ten einde althans zoo mogelijk ééne verbinding te erlangen.

3.º Almelo-Salzbergen. De concessie voor deze lijn is overgegaan aan de spoorweg-maatschappij van dien naam.

4.º Hasselt-Eindhoven. Aan de concessionarissen van de lijnen Tongeren-Luik met zijtakken en Hasselt-grenzen, is, na verwerping van een ander voorstel, nader voorgesteld eene middenrigting langs Achel en Leende, met behoud van de ombuiging langs Geldrop. De voorwaarden zijn kenbaar gemaakt, waarop met dat tracé genoegen zou kunnen worden genomen. Omtrent die voorwaarden en de verdere voorwaarden van de ontworpen concessie wordt nader antwoord van de aanvragers gewacht.

5.º Turnhout-Tilburg of Turnhout-Breda werd gevraagd door den concessionaris van de lijn Leuven-Herenthals, wiens regt van voorkeur voor eene lijn van Turnhout naar de grenzen was toegekend, en door de Antwerpen-Rotterdamsche Spoorweg-Maatschappij, die boven andere in aanmerking moesten komen. Nadat de concessie Leuven-Herenthals was overgegaan aan de *Société des chemins de fer du Nord de la Belgique*, is van deze en van de Maatschappij Antwerpen-Rotterdam, die zich onderling hadden verstaan, eene gezamenlijke voorloopige aanvrage ontvangen in het laatst van het voorgaande jaar, waarop sedert verdere stappen van die Maatschappijen, om tot de uitvoering van eene dezer verbindingen te geraken, zijn uitgebleven.

Partiële maatregelen tot hervorming van ons hooger *onderwijs* komen ook aan het Gouvernement ongeraden voor. Het is ook zijn gevoelen, dat daardoor de zaak slechts uit haar verband gerukt en bedorven zou worden. Behalve dat aldus de vervulling der taak, welke op de wetgevende magt rust, slechts zou worden uitgesteld.

Opheffing der theologische faculteiten kan alleen bij de wettelijke regeling in overweging worden genomen. Maar het is de overtuiging ook van den Minister, dat de zoogenaamde scheiding van Kerk en Staat geenszins opheffing van theologische faculteiten of leerstoelen vordert.

Dat eene besparing aanstonds tot eene nieuwe uitgaaf vrijheid verleent, durft de Minister niet beamen. Doch over de oprigting van een leerstoel voor het Sanscriet en andere leerstoelen, stelt hij zich voor de Kamer in een ander verband, dat, zoo hij hoopt, weldra aan de orde zal komen, te onderhouden.

De zaak van het *nosoconium* te Leyden heeft sedert de laatste mededeelingen geene verandering ondergaan. De onderhandelingen worden voortgezet, en tot ontbinding der overeenkomst van 1853 kwam het nog niet. Men schijnt evenwel, schoon der Regering daarvan niets officieel bekend is, binnen kort nadere

voorstellen van de zijde van het gemeentebestuur te mogen verwachten.

Het vestigen van een nieuw *bibliotheekgebouw* te Groningen kon niet afhankelijk worden gemaakt van het antwoord, bij de wettelijke regeling van het hooger onderwijs op de vraag te geven, of de Hoogeschool te Groningen behouden zal blijven. Voorziening was dringend noodig.

De *f* 7000, bij art. 105 uitgetrokken, zijn inderdaad enkel bestemd voor de *school* te Enschedé. Bij zijn antwoord dd. 4 mei jl. op het Voorloopig Verslag van de Tweede Kamer der Staten-Generaal over het wetsontwerp tot definitieve vaststelling van het Vde Hoofdstuk der Staatsbegrooting voor 1862. deed de Minister reeds opmerken, dat er eenig misverstand had plaats gehad met betrekking tot de opgave van den vorigen Minister van Binnenl. Zaken aangaande het cijfer voor de school te Enschedé; dat van den beginne steeds een cijfer van *f* 7000 als onmisbare Rijks bijdrage was beschouwd en genoemd. Is er reden om met de verleening van het toegekende subsidie te wachten tot dat de wet op het middelbaar onderwijs zal zijn tot stand gebragt? De Minister ziet daarvoor geen reden. De onderneming is in gang en op het subsidie gerekend. Wat ook de aanstaande wet tot regeling van het middelbaar onderwijs zegge, en al verbood zij. hetgeen ondenkbaar is, ondersteuning van bijzondere instellingen, dit subsidie is daarvan onafhankelijk.

Bij de behandeling van aanvragen van subsidie wordt steeds nagegaan, of door de gemeenten schoolgeld wordt geheven; zoo neen, of dit voor onmogelijk te houden zij. Is dit niet het geval, dan wordt het verzoek niet ingewilligd vóór dat tot schoolgeldheffing is besloten. Tegenwerking van het bijzonder onderwijs verwacht niemand van den Minister; klaagt men over belemmering, men noeme de feiten, opdat hij een onderzoek kunne instellen.

„Noch *men*, noch iemand ter wereld, — zegt de Minister — heeft regt of reden om aan het Gouvernement voorspiegeling van eenen valschen schijn toe te schrijven. Op de begrooting is het cijfer gebragt, waaruit de tot dus ver bekende behoefte (ter voorziening in de kosten van het lager onderwijs) kan worden bestreden. Komen uit de aanstaande najaarsvergaderingen der Provinciale Staten voorstellen tot het verleenen van subsidie voort, en schijnen die aannemelijk. dan zal het artikel bij de discussie over Hoofdstuk V worden verhoogd."

Bij het toekennen van zoogenaamde doorloopende subsidien voor de kosten van het lager onderwijs is niet wel *één* zelfde regel, op alle gemeenten gelijkelijk van toepassing, te vinden. Zoo ware het bijv. eene onmogelijke of althans uiterst onredelijke vordering, dat geene gemeente aanspraak op subsidie zou mogen maken, dan wanneer zij alle belastingen, waartoe zij bevoegd is, heft en deze tot het maximum opvoert.

Wel wordt, bij een onderzoek, dat telkens met strenge zorg geschiedt, nagegaan welke belastingen en tot welk bedrag in de gemeenten worden geheven, en of er niet meer en tot het maximum kunnen worden geheven.

Bij het aanvragen der vroeger verleende subsidiën voor het Idioten-gesticht te 's Gravenhage is er geen sprake geweest dat die meer bijzonder moesten dienen ter tegemoetkoming in de kosten van oprigting. De behoefte der inrigting aan deze bijdrage is nog dezelfde als tijdens zij vroeger werd toegestaan. Er is dus geen reden om dit niet weder voor 1863 te doen. onafhankelijk van de nu niet op te lossen vraag, of de behoefte ook later zal voortduren.

Hetgeen omtrent de wenschelijkheid van het vereenigen van verspreide verzamelingen voor wetenschap en kunst wordt aanbevolen, was, binnen bepaalde grenzen, steeds het denkbeeld en streven van den Minister. Inderdaad is het gebrek aan lokalen het beletsel, dat niet dan met eene zeer aanzienlijke uitgaaf te overwinnen ware.

„Aanmoediging — zegt de Minister — vindt onze kunst in meer dan *één* heugelijk verschijnsel: in de graagte, waarmede de werken onzer goede kunstenaars, zoo in als buiten 's Lands, voortdurend worden gezocht; in de veelal goede, soms hooge prijzen, die daarvoor worden besteed; in het aanzienlijk getal schilderstukken, dat op de jaarlijks bij ons terugkeerende tentoonstellingen koopers vindt; in de vele duizenden, die buitendien door kunstliefhebbers en kunstkoopers voor de voortbrengselen der Nederlandsche school jaarlijks worden besteed. Is nu, behalve die uitgebreide ondersteuning van het binnen- en buitenlandsche publiek, nog ondersteuning van Staatswege noodig of raadzaam?" De Minister zal het middel, dat in het Verslag wordt voorgesteld, gaarne overwegen.

De Minister zal gaarne de vrije toegankelijkheid der Rijksverzamelingen onder zijn beheer zooveel mogelijk bevorderen.

Het onderwijs van den hoogleeraar in de kruidkunde te Utrecht zal niet lijden door de waarneming van het beheer over het Herbarium te Leyden. Alvorens de vereeniging tot stand kwam, is dit punt behoorlijk onderzocht en geregeld.

Onder art. 138 is het subsidie voor het Nederlandsch woordenboek begrepen: dat subsidie wordt werkelijk uitbetaald. Hoe ver de arbeid aan het woordenboek gevorderd is, zal blijken uit het verslag, onlangs door den hoogleeraar de Vries in de vergadering van het letterkundig congres te Brugge voorgedragen, welk verslag binnen weinige dagen in het licht zal verschijnen.

De nieuwe regeling der Academie heeft, ten gevolge van het niet toestaan der aangevraagde fondsen, geen voortgang gehad, en de zaak is dus gebleven zoo als zij was. Ter voorziening in de voor het oogenblik gevorderde uitgaven en tot dekking der te verwachten te-korten, heeft de Raad van bestuur een legaat van *f* 10,000, door zijn voormalig medelid, wijlen den heer Fodor, aan de instelling vermaakt, bestemd.

Het onderzoek der ontvangen opgaven ter waardering der bezwaren van onderscheiden plattelandsgemeenten over de ongunstige werking der armenwet op de gemeente-fondsen, heeft het vragen van nadere inlichtingen noodig gemaakt. Deze worden nog te gemoet gezien.

Hoewel het hier niet de plaats is voor eene opzettelijke behandeling der denkbeelden in het Verslag ter sprake gebragt ter matiging van het restitutiestelsel, zoo wordt evenwel aangemerkt, dat volgens art. 41 der armenwet het bedrag van te verhalen onderstand het maximum, krachtens art. 25 bepaald, niet kan te boven gaan en dat het, aanvankelijk, in onderscheiden gemeenten hoog gestelde cijfer van maximum in vele vervolgens is verlaagd.

De Minister zal gaarne de behoefte aan eene wet tot regeling der banken van leening in het oog houden.

De Minister heeft in der tijd een begin doen maken met andere dan de herkomstige administratieve mededeelingen in de Staats-Courant te doen opnemen. Hij is wel op hervatting dier zaak bedacht.

De Minister erkent gaarne de noodzakelijkheid eener wettelijke regeling van de bestaande reglementen omtrent de middelen van vervoer. Die regeling is voorbereid en wacht enkel, dat daaraan de laatste hand gelegd worde.

Thans, nu de belangen van de domaniale mijn den zijtak naar 't schijnt gebiedend eischen, heeft de Regering met aandrang bij de Aken-Maastrichtsche Spoorweg-Maatschappij op hare verpligting aangehouden om dien weg aan te leggen.

Wat de octrooijen betreft, meent de Minister uitstel van discussie over het beginsel tot aan de indiening van eene voordragt van wet, in allen geval noodig, te mogen verzoeken. Bevoorregting van den buitenlander tegenover den ingezeten vindt overigens bij de bestaande wet geen plaats.

In het wetsontwerp tot regeling van den ijk der maten en gewigten, voor tien jaar onder zijn bestuur opgesteld, zullen nu ook bepalingen worden opgenomen omtrent den ijk der balansen en gazmeters.

Van de werking der nieuwe wet op de landverhuizers is nog weinig bespeurd. Tot nog toe is het vervoer niet merkbaar toegenomen en heeft de inscheping slechts plaats van weinige landverhuizers te gelijk, zoodat de wet daarop niet van toepassing is. Enkele strenge bepalingen van het op de wet gegronde besluit, in het voordeel der reizigers, doch zeer drukkend voor de ondernemers van het vervoer, zouden, volgens de meening der commissien voor de landverhuizers, het toenemen van het aantal reizenden in den weg staan. De Minister is er op bedacht, die belemmeringen op te heffen.

Dat er steeds gezorgd wordt voor de uitvoering der wetsbepalingen omtrent het stellen van borgtogt en andere, behoeft wel niet te worden verzekerd.

Het tarief voor het overbrengen van telegrafische berigten binnen 's Lands is niet hooger dan in eenig ander Land van Europa, maar wel aanzienlijk lager dan de meeste vreemde tarieven. De opbrengst van den Rijks-telegraaf wordt dan ook alleen op eene zekere hoogte gebragt door hetgeen de berigtenwissel met het buitenland en het doorseinen van vreemde telegrammen opleveren. Met 1 october jl. is eene aanmerkelijke verlaging van het Nederlandsch-Belgisch tarief en van dat der Intern. telegraaf-maatschappij in werking gekomen, zoodat thans een berigt van Nederland naar België voor *f* 1 en van den Haag naar Londen voor *f* 1.90 wordt overgebragt. Het schijnt niet geraden, tot eene verlaging van het binnenlandsch tarief over te gaan; alvorens men den vermeerderden toevloed van vreemde berigten geheel meester en voorbereid is om aan eene nog sterkere vermeerdering van het aantal telegrammen het hoofd te bieden. Over gebrek aan genoegzaam personeel heeft men in den laatsten tijd niet te klagen gehad. De telegraaflijn naar Delfzijl, die in het Verslag wordt genoemd als eene van diegene, welke op den duur niet mogen blijven ontbreken, behoort tot de lijnen waarvan de aanleg, ter voltooijing van het telegraafnet, door het Gouvernement is voorgenomen. De tarieven voor het overbrengen van berigten worden thans, ter goedkeuring, ingewacht, waarna de spoorweg-maatschappijen vrijheid hebben, zoodanige harer telegraaf-kantoren, als zij zullen verkiezen, voor het publiek gebruik toegankelijk te stellen. De maatschappij der spoorwegen tusschen Antwerpen en Rotterdam heeft zich ongenegen verklaard, voor alsnog eene vergunning voor het publiek gebruik van haren dienst-telegraaf te aanvaarden.

Het eindcijfer dezer begrooting is met *f* 64,000 vermeerderd, en dus gebragt op *f* 17,070,590.71.

Ontwerp van Wet tot regeling van het Middelbaar onderwijs.

Deze wetsvoordragt is op nieuw aan de Tweede Kamer aangeboden, vergezeld van eene Memorie van Toelichting, welke tot antwoord dient op het Voorloopig Verslag, niet dan weinige dagen vóór het sluiten der jongste Zitting door de Regering ontvangen: Uit die Memorie blijkt het volgende:

Aan het verlangen van eenige leden, om een algemeen overzigt te verkrijgen van den tegenwoordigen toestand van het middelbaar onderwijs, is geen gevolg gegeven. Waartoe, antwoordt de Regering, zou bij hetgeen ieder weet of uit de jaarlijksche verslagen der Regering opmaakt, zoodanig overzigt hier dienen? Het zou eer op zijne plaats schijnen, zoo hetgeen wij van middelbaar onderwijs bezitten, slechts aanvulling behoefde of tot maatstaf van hetgeen wij moeten hebben, kon strekken.

Ter voldoening aan den uitgedrukten wensch van enkele leden is eene bepaling, als die van het 2de lid van art. 23 der wet tot regeling van het lager onderwijs, hoewel niet bepaald noodzakelijk, in het wetsontwerp ingelascht.

Aangaande den omvang en het doel van het middelbaar onderwijs vereenigt de Regering zich met die leden, die van oordeel zijn, dat de hoofdvraag, met betrekking tot dit ontwerp, niet is of hetgeen de wet middelbaar onderwijs noemt, naast dan onder of beneden hetgeen hooger onderwijs heet, te plaatsen zij; over de beteekenis toch aan de *woorden* middelbaar en hooger onderwijs te hechten, kan in het oneindige worden getwist. De vraag is, of de voorgestelde regeling, zoowel in haren algemeenen aanleg als in hare bijzondere bepalingen, het gebied, dat zij aan het middelbaar onderwijs toekent, wel omschrijve. Gaat men dus het onderwerp in zijnen aard, de stoffe en bestemming van het onderwijs na, dan zal volgens de Regering op nieuw blijken, dat daarvoor bijzondee instellingen, anders ingerigt en van eene andere strekking dan die welke naar de universiteiten voert, worden vereischt.

Het bezwaar, dat de strekking van het onderwijs der hoogere burgerscholen te materieel zou zijn, kan de Regering niet deelen. De hoogere burgerscholen zullen, goed ingerigt, mede tot opleiding kunnen dienen voor allen, die, zonder geleerde vorming te verlangen, zich wenschen voor te bereiden om in de de beschaafde en steeds voortgaande maatschappij waardig te verkeeren. Wel ligt het in den aard der zaak, dat in de eerste plaats zij, die tot eenigen tak van handel of nijverheid wenschen te worden opgeleid, van de hun aangeboden gelegenheid van onderrigting zullen gebruik maken; maar ook voor alle andere maatschappelijke betrekkingen moet daar eene degelijke grondige voorbereiding kunnen worden verkregen door taal-, geschied-, wis- en natuurkundige leering, gezamenlijk het hoofdbestanddeel van hetgeen men thans onder eene beschaafde opleiding verstaat. Men denke ook wel hieraan, dat eene opnoeming van vakken, waarmede eene wet zich moet vergenoegen, niet het onderwijs zelf is.

Wat aangaat het latijn, dit zou in de Rijks hoogere burgerscholen een ongelijksoortig element zijn en tot niets leiden, ten zij men het geheele gymnasiaal onderwijs in de burgerschool overbragt. De wet legt echter aan de vrijheid van gemeentebesturen of vereenigingen om gymnasia met hoogere burgerscholen in verband te brengen, geenerlei beletsel in den weg.

Ten opzigte van hen, die de militaire geneeskundige school wenschen te bezoeken, zal een goed ingerigt gymnasium de meest geschikte gelegenheid tot voorbereiding zijn, evenzeer als voor hen, die hunne geneeskundige studiën aan eene hoogeschool of aan eene klinische school willen volbrengen. Behoeven aanstaande apothekers, veeartsen en bloemisten eenige kennis van het Latijn, zij kunnen dat, hetzij in een gymnasium, hetzij door bijzonder onderwijs zich eigen maken.

Wat betreft de voorbereiding tot de Militaire Akademie en het Instituut voor de Marine, het mag met grond worden verwacht, dat ook de aanstaande kweekelingen voor de zee- en landmagt die scholen zullen bezoeken, bij voorkeur boven een speciaal afrigtend onderwijs, en daarin zal dan de erkenning liggen van den heilzamen invloed, welken die scholen in meer dan *één* opzigt zullen kunnen uitoefenen.

Ten aanzien van het bezwaar, ontleend aan de betrekking tusschen de gemeentelijke burgerscholen en het meer uitgebreid lager onderwijs, merkt de Regering op, dat het onderwijs, in de gemeentelijke burgerscholen te geven, van anderen aard is en eene andere bestemming heeft dan dat in de school voor meer uitgebreid lager onderwijs. Het mag dus niet geacht worden voor het laatste in de plaats te komen, noch het onnoodig te maken. Wil een gemeentebestuur gebruik maken van de bevoegdheid tot onderlinge verbinding van de lagere school en de gemeentelijke burgerschool, dan zal zulks kunnen geschieden, zonder dat in het plan der lagere school eenige aanmerkelijke wijziging behoeft gemaakt te worden. Nadere regeling dier verbinding bij de wet schijnt overbodig. Natuurlijk zal men behooren acht te geven, dat in elke der beide deelen door bevoegde personen onderwezen worde; doch vrees voor botsing en verwarring ten gevolge van het dubbele toezigt waaraan zoodanige gecombineerde inrigting zal onderworpen zijn, bestaat bij de Regering niet. Integendeel gelooft zij, dat gemeenschappelijk overleg tusschen het schooltoezigt van het lager onderwijs en dat voor de middelbare scholen tot zeer goede uitkomsten zal kunnen leiden.

Wat de gymnasia betreft, is het de meening der Regering, dat de tweede afdeelingen voortaan als middelbare scholen zullen moeten worden beschouwd, en alle bepalingen, bij deze wet vast te stellen, op haar van toepassing zullen moeten zijn. De regeling van het middelbaar onderwijs zal denkelijk hier en daar opheffing der tweede afdeelingen en hare verandering in zelfstandige hoogere burgerscholen ten gevolge hebben. Beide tot hiertoe verbonden deelen zullen daarbij winnen. Overal waar bij de vroegere Latijnsche scholen eene tweede afdeeling is gevoegd, wordt het onderwijs in die wetenschappen en talen evenzeer aan de leerlingen der eerste afdeeling als aan die der tweede gegeven. Het schijnt niet te vreezen, dat daaraan een einde zal worden gemaakt, al waakte de wet tot regeling van het hooger onderwijs niet, die zonder twijfel zal waken.

Wat aangaat het militair onderwijs, dat is geheel van exceptionelen aard en behoeft evenmin *bij deze* wet geregeld te worden als dat bij de wet tot regeling van het lager onderwijs is geschied.

Ten opzigte der zeevaart- en handelscholen is de Regering geheel van het gevoelen van die leden, die meenen, dat het niet tot de roeping van de Regering behoort voor regeling van al deze scholen van Staatswege zorg te dragen. Alleen waar bijzondere krachten te kort schieten, behoort de Staat tusschen beide te komen. Met dit beginsel strijdt niet de vestiging, van Staatswege, van landbouwscholen, omdat de hoogere burgerscholen daarin niet kunnen voorzien, zoo als dit het geval is met de handelsstudie, en daarom is de onderstelling geoorloofd, dat zonder hulp van Staatswege opleiding tot landbouwwetenschap ten onzent, althans vooreerst vruchteloos zal worden gezocht. De opneming der landbouwscholen in het plan der wet wordt door de Regering breedvoerig verdedigd.

Met betrekking tot de meisjes-scholen, merkt de Regering op, dat deze bestaan door de vrije zorg van bijzondere personen, vereenigingen of gemeentebesturen. Op dit gewigtig gebied wordt van Staatswege alleen toezigt vereischt. Meisjes-scholen, welker doel niet alleen of niet voornamelijk gewoon lager onderwijs is, worden tot het middelbaar onderwijs gerekend te behooren.

Ten aanzien van de polytechnische school, handhaaft de Regering haar gevoelen, dat deze gelijksoortig is aan het overige onderwijs, dat bij dit ontwerp wordt geregeld en in eene wet tot regeling van het hooger onderwijs niet zou te huis behooren. De vorming van jonge lieden voor Indië, geenszins binnen den kring van het middelbaar onderwijs besloten, maar tot hiertoe aan de Akademie van Delft gehecht, kan eerst na de wettelijke hervorming dier Akademie in de voorgestelde polytechnische school worden geregeld. Delft is inderdaad de plaats, waar het Gouvernement de polytechnische school wenscht te vestigen. Daar zijn localen en hulpmiddelen, wier schepping in eene andere gemeente groote en noodelooze kosten ten gevolge zou hebben. De betrekking, waarin de opleiding van ambtenaren voor Indië tot die school behoort te komen, zal later aan het gemeen overleg onderworpen worden. De polytechnische school is alleen bestemd tot opleiding van ingenieurs van den waterstaat en van architecten, en niet tot voorbereiding voor het vak van landmeter, den ijker, de telegraphie of de stenographie.

Wat betreft het stelsel van scholen, voor het middelbaar onderwijs op te rigten, zegt de Regering, dat, al had men alle reden om te vermoeden, dat de invloed op de arbeidende klasse om aan de openbare burgerscholen deel te nemen, noch zoo krachtig, noch zoo algemeen zal zijn, als men moet verlangen, dit de overheid toch niet zou mogen beletten in het banen van den weg haren pligt te doen. Aan de hoogere burgerscholen strekt het onderwijs zich verder uit dan aan de burgerscholen, waarmedè zij echter niet in verband staan. Het onderscheid is hier vooral gelegen in de methode en rigting, bij het onderwijs te volgen. Volgens het ontwerp is het plan van onderwijs der hoogere burgerschool met driejarigen cursus, dat van de drie eerste jaren van de school met vijfjarigen cursus, zoo als het der Regering, ook na herhaalde overweging, voorkomt, eene eenvoudige, doeltreffende inrigting, die zij gelooft steeds te mogen aanbevelen boven het denkbeeld van twee, van den aanvang af verschillende, onderling onafhankelijke planteekeningen. Stichting in dezelfde gemeente van eene hoogere burgerschool met vijf- en eene met driejarigen cursus is geenszins de bedoeling.

Wat aangaat de wijzè, waarop de nieuw te stichten middelbare scholen tot stand zullen worden gebragt, betoogt de Regering, dat de Grondwet de vrijheid laat om eene bepaalde zorg voor middelbaar onderwijs aan alle gemeenten van zekere grootte op te leggen, en noemt zij het een misverstand, wanneer men oordeelt, dat, ten gevolge van het ontwerp, de eene gemeente tot zekere hoogte de kosten van het onderwijs voor de andere zal moeten betalen. Het instellen van burgerscholen wordt aan gemeenten opgedragen, dewijl het bij uitnemendheid eene plaatselijke behoefte geldt, en in medewerking van plaatselijke besturen eene vermenigvuldiging van kracht, inspanning en middelen is gelegen, die bij centralisatie onbereikbaar blijft. Overneming echter eener bestaande bijzondere lagere school om die tot eene burgerschool te heffen, ligt niet op den weg van het ontwerp. voorstel om langzamerhand tien en vijf hooge[...] gerscholen te stichten getuigt, zegt de Regering, gematigdheid, ja soberheid, want naar hare ov[...] ging zou men aan veertig hoogere burgerscholen driejarigen en twaalf of vijftien van vijfjarigen niet te veel hebben. Voor de oprigting dezer Rijksscholen zal van het bestaande, waar het bevat, kunnen worden gebruik gemaakt.

Eindelijk treedt de Regering in ontwikkeling trent het finantiële punt, ten betooge, dat h[...] rekening volstrekt niet in de praktijk zal blijk[en] kort te schieten.

Bij art. 11, bepalende, dat de scholen der [...] landmagt staan onder bijzondere regels en ond[er] bijzonder toezigt, verklaart de Regering, dat [...] vaartscholèn te Amsterdam, Groningen, Leyd[en] elders, bijzondere scholen van middelbaar ond[erwijs] met eene speciale strekking en *Mettray*, waar onderwijs met ambachtsonderwijs verbonden is, buiten het bereik dezer wet zijn, al treedt die [...] de bijzondere rigting dier instellingen. De school [voor] *Idioten* kan hoogstens lager onderwijs worden gen[...] Op de school voor *Idioten* te 's Gravenhage is ook tot dusverre de wet van 1857 toegepast. B[ij] artikel is voorts de bepaling gevoegd, dat, bij ge[...] of eene school, hetzij geheel, hetzij gedeeltelijk, de inrigtingen van het lager, het middelbaar o[f] hooger onderwijs behoort, daaromtrent door [den] Koning wordt beslist.

Onteigening van perceelen ten behoeve van den spoorweg van Utrecht naar Kuilenburg, tusschen den Noorder- en den Zuider-Lekdijk.

Bij het hiertoe strekkend aan de overweging [der] Tweede Kamer aangeboden ontwerp van wet w[ordt] verklaard, dat het algemeen nut de onteigening [vor]dert, ten name van den Staat, van de eigendomm[en] noodig voor den aanleg van het gedeelte van [den] spoorweg van Utrecht naar Kuilenburg, dat gel[egen] is in de gemeenten Tull en 't Waal en Kuilenb[urg] tusschen den Noorder- en den Zuider-Lekdijk, in rigting, door de wet van 20 junij ll. (Staatsblad n.º [...]) bepaald.

Uit de Memorie van Toelichting, bij dit ontw[erp] gevoegd, blijkt, dat van de zijde der dijksbestu[ren] die over de grondslagen van het ontwerp met [be]trekking tot de veiligheid der dijken zijn geho[ord] hoofdzakelijk is gewezen op het gevaar, dat voor [de] dijken boven de brug uit de overgangswerken [zou] ontstaan. De voorzieningen, waarop uit dien hoo[fde] bij het ontwerp was gerekend, worden ongenoegza[am] geacht, en in het bijzonder wordt verlangd, dat [de] verhooging der dijken over eene grootere lengte [ge]schiede dan aanvankelijk werd voorgesteld. Th[ans] heeft er een overleg plaats, ten einde zoo moge[lijk] tot eene schikking te komen, waarbij de dijkbestu[ren] aannemen, tegen genot van Rijks-subsidie, zelve d[e] voorzieningen uit te voeren.

Volgens de schetsteekeningen, welke met de verd[ere] stukken, de onteigening betreffende, ter griffie z[ijn] nedergelegd, is de brug ontworpen met negen openin[gen] over de rivier, die hier eene breedte heeft v[an] 1295 el van dijk tot dijk; zeven openingen, elk v[an] 57 el, op den uiterwaard van den regteroever; ver[der] eene opening van 80 el en eene van 150 el aan d[en] linkeroever, ten behoeve van de scheepvaart. [In] verband met het plan van rivierverbetering zal [de] stroom, door krib- en baggerwerken en het mak[en] van een *plasberm* in de opening van 80 el, door [de] opening van 150 el worden geleid. Er zal dus, z[oo]als reeds vroeger werd medegedeeld, geen pijler k[o]men in de rivier. De hoogte der brug, die zonde[r] beweegbaar gedeelte zal zijn, is berekend naar die va[n] de reeds bestaande spoorwegbruggen over den Rijn.

Door ongeveer een honderd twintigtal Nederland[]sche beoefenaars der beeldende kunsten, uit verschil[]lende steden, waaronder de beroemdste namen, me[t] dien van den grijzen Schelfhout aan het hoofd, [is] het volgend adres ingezonden aan de Tweede Kame[r] der Staten-Generaal:

„De ondergeteekenden, beoefenaars der beeldende kunsten in Nederland, nemen de vrijheid met ve[r]schuldigde hoogachting zich te wenden tot de leden der Tweede Kamer van de Staten-Generaal, ten einde het volgende aan hunne overweging aan te bevelen.

„Bij de Nederlandsche Regering, en met zeldzame uitzondering, ook bij de Nederlandsche Vertegenwoordiging, schijnt sedert geruimen tijd het beginsel van kracht geweest te zijn de kunst *niet* van Staatswege aan te moedigen, en nog onlangs werd door de Regering uitdrukkelijk verklaard, *dat kunst geene Regeringszaak is.*

„Over de meerdere of mindere waarde en juistheid van dit beginsel wenschen zij thans niet te spreken. Alleen meenen zij te mogen vragen, hoe eene Regering, die bovenstaande verklaring aflegde, in strijd daarmede eene som gelds, betrekkelijk aanzienlijk voor Nederlandsche uitgaven ter bevordering van kunst, heeft kunnen besteden voor den aankoop van de schilderij, welke uit de verloting voor den watersnood afkomstig is.

„De bescheidenheid en een gevoel van eigenwaarde heeft de ondergeteekenden tot nu toe het stilzwijgen opgelegd, bij eene stelselmatige of uit onverschilligheid geborene miskenning van wat men der Nederlandsche kunst en haar grootsch verleden verschuldigd is.

„Het zou echter een verwijt van onverschilligheid verdienen, indien zij thans het stilzwijgen niet verbraken, bij eene tegenstrijdigheid als die, waarop boven gewezen is, en bij de aanwending eener belangrijke som voor zoodanigen aankoop, door dezelfde Regering, die zoowel onze musea van oude kunst, als dat onzer nieuwere Nederlandsche kunst voortdurend in een toestand van onvolledigheid en achterlijkheid laat verkeeren.

„Zij hebben het daarom hun pligt geacht deze aangelegenheid in den boezem uwer Vergadering te brengen met de hoop, dat dit aanleiding moge geven tot een voor de Nederlandsche kunst meer gewenschten toestand. 't Welk doende, enz."

Gedrukt en uitgegeven bij
G. en C. A. van Reyn,
te Rotterdam.